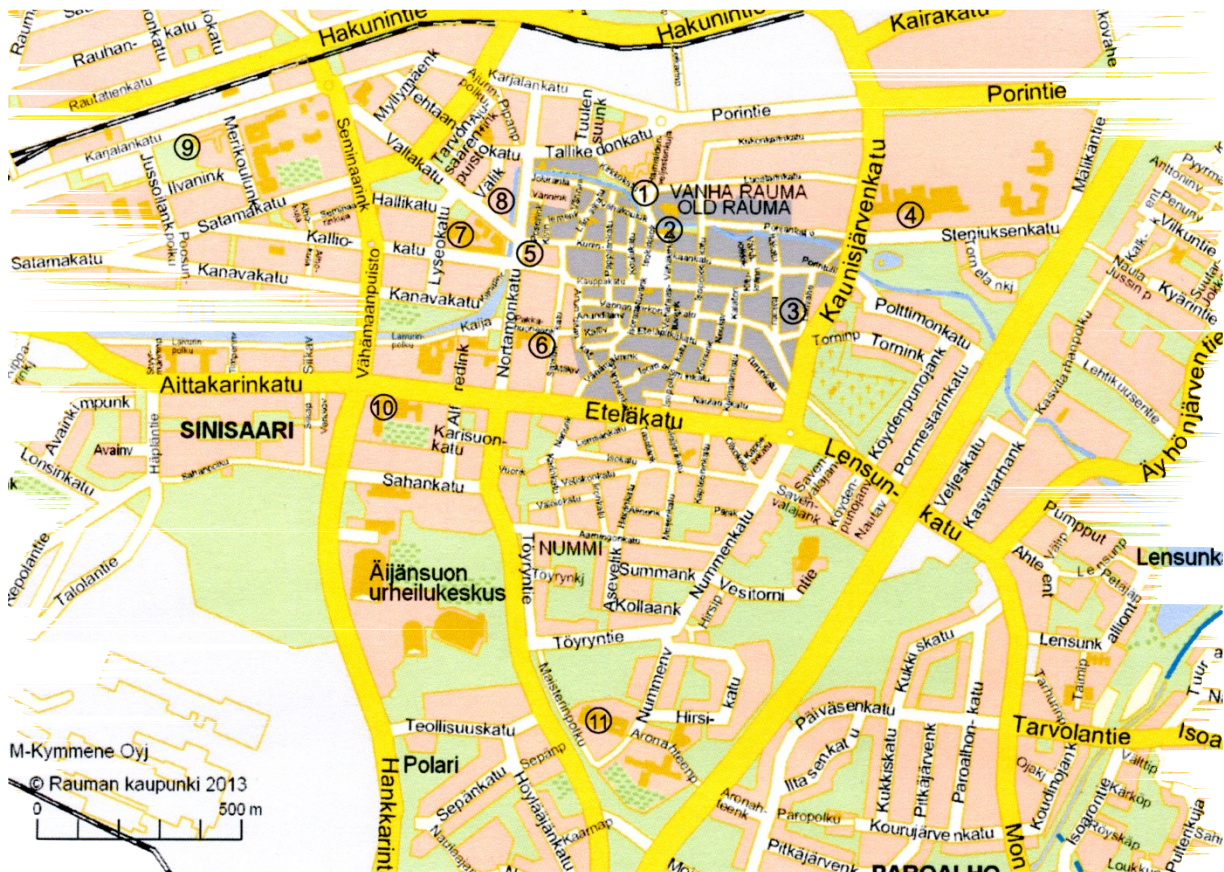

LYSEO 120 VUOTTA

4.

1. Pedagogio 1600-luvulla

– Porin triviaalikoulu 1698

2. Turun katedraalikoulu 1827–1830

- triviaalikoulu 1830–1831
- ala-alkeiskoulu 1842–1875
- reaalikoulu 1875–1884
- alkeiskoulu 1884–1893
- lysee 1893–1897

3. Ilvanin vähäinlastenkoulu, Itäkatu 12

– sulautui 1849 kansakoulun alimmiksi luokiksi

Kansakoulu Bläsbackalla 1872–1900

5. Alakansakoulu 1886–19440,

Rantakatu 12

6. Yläkansakoulu 1900, Karin puukoulu – tytöille

7. Lysee, Tarvonsaari 1897–1914

8. Rauman yhteislyseo ja lyseo, Valtakatu 1914–1969

9. Tyttölyseo 1954–1972

10. Lyseo ja yhteislyseo sekä Sinisaaren yläaste ja lukio, Aittakarinkatu 10, 1969–2013

11. RYLL, Nummenvahe, 2000–2007

KOULUOLOT RAUMALLA ENNEN LYSEON PERUSTAMISTA

Raumalla annettiin opetusta jo keskiajan lopulla luostarin yhteydessä olleessa luostarikoulussa. Uskonpuhdistuksen jälkeen perustettiin kaupunkikouluja, joiden nimeksi 1600-luvulla vakiintui pedagogio. Pedagogioista annetun säädöksen mukaan ne toimivat alempina porvarikouluina. Rauman pedagogio oli kaksivuotinen ja opetuskielenä oli ruotsi. Korkeampaa opetusta Raumalla sai

runsaan parin vuosikymmenen ajan, kun Porin triviaalikoulu kaupungin palon seurauksena siirrettiin Raumalle vuonna 1698. Triviaalikoululle rakennettiin oma rakennus pedagogion viereen. Koulussa oli neljä luokkaa, joista jokainen oli kaksivuotinen. Triviaalikoulun siirryttyä takaisin Poriin, Raumalla toimi vain kaksiosastoinen pedagogio vuoteen 1842 saakka.

Korkeampaa opetusta Raumalla sai jälleen muutaman vuoden ajan 1800-luvun alkupuolella. Suomen vanhin oppikoulu, Turun katedraalikoulu siirrettiin Turun tuhoisan tulipalon seurauksena Raumalle vuonna 1827. Katedraalikoululle rakennettiin oma talo kirkon lähelle ja koulu toimi täällä kevätlukukauden loppuun 1830. Samana vuonna katedraalikoulu lopetettiin ja sen tilalle perustettu Turun triviaalikoulu toimi ensimmäisen lukuvuotensa Raumalla syksystä 1830 kevääseen 1831.

Pedagogioitten lakkauttamisen jälkeen Raumalle perustettiin edelleen pojille tarkoitettu 2-luokkainen ala-alkeiskoulu, joka toimi vuosina 1842–1875. Koulun pääsyn edellytyksenä oli lukutaito ja kahdeksan vuoden ikä. Oppiaineina oli muun muassa laskento, maantieto, historia, latina, ruotsi, suomi ja kaunokirjoitus. Opetuskielenä ala-alkeiskoulussa oli ruotsi. 1850-luvun lopussa koulussa oli myös suomalainen osasto. Vuonna 1872 annetun uuden koulujärjestyksen mukaan Rauma anoi 4-luokkaista realikoulua, mutta kaupungille myönnettiin vain 2-luokkainen realikoulu. Opetus koulussa aloitettiin vuonna 1874 ja opetuskielenä oli edelleen ruotsi.

Koulunkäynti oli tähän asti koskenut vain harvalukuisia poikia. Kaikille lapsille tarkoitettu kuusiluokkainen kansakoulu aloitti toimintansa Raumalla syksyllä 1872. Varattomien lasten alkuopetusta varten oli kuitenkin jo tammikuussa 1849 perustettu pastori Ilvanin lahjoitusvaroin vähäinlastenkoulu. Tämä koulu sulautui myöhemmin kansakoulun alimmiksi luokiksi. Kansakoulussa oli alusta pitäen ylivoimaisesti suurin osa lapsista suomenkielisillä luokilla.

Suomen kielen asema virallisena kielenä vahvistui, kun uusi kaupunginvaltuusto otti pöytäkirjakielekseen suomen vuonna 1876. Kansakoulun käynti lisääntyi ja se kasvatti tarvetta suomenkielisten jatko-opintomahdollisuuksien järjestämiseen. Vuosi 1884 merkitsi suomen kielen lopullista voittoa. Kaupungin hallintoa hoitanut maistraatti vaihtoi mainittuna vuonna pöytäkirjakielensä suomen kieleen.

Myös realikoulun opetuskielen muuttamista suomeksi ehdotettiin valtuustossa jo vuonna 1880. Kaupunki anoi realikoulun tilalle suomenkielistä alkeiskoulua. Uusi 2-luokkainen alkeiskoulu, jonka ensimmäinen luokka aloitti toimintansa syksyllä 1884, oli suomenkielinen. Kurssi vastasi jotenkin silloisten lyseoiden ensimmäisen ja toisen luokan kurssia. Realikoulu lopetti toimintansa keväällä 1885. Alkeiskoulun oppisuunnitelmaan kuuluivat vieraat kielet, venäjän ja saksan kielet tai vaihtoehtoisesti latina.

Valtio kustansi koululle huoneet, huonekalut, lämmön, valon, vahtimestarin palkat ja opettajien vuokrat. Kaupungin maksettavaksi jäi muun muassa opettajien palkat. Alkeiskoulu 2-luokkaisena ei tietenkään sivistysvaatimusten lisääntyessä kauan voinut tyydyttää paikkakunnan tarvetta.

Vuonna 1889 kaupunginvaltuusto ehdotti koulutoimen ylihallitukselle alkeiskoulun laajentamista 4-luokkaiseksi ja sen muuttamista yhteiskouluksi. Kun anomus tästä ei saavuttanut valtiovallan hyväksymistä, päätti valtuusto 1891 laajentaa alkeiskoulun kaupungin kustannuksella 3-luokkaiseksi. Tämä ei kuitenkaan vastannut vaatimuksia ja valtuusto päätti kokouksessaan toukokuun 2. päivänä 1892 anoa hallitukselta alkeiskoulun lakkauttamista ja 5-luokkaisen yhteiskoulun perustamista.

Ennen yhteislyseon perustamista ylempää opetusta tytöille antoivat kaupunkiin perustetut yksityiset ruotsin- ja suomenkieliset tyttökoulut. Ruotsinkielinen tyttökoulu aloitti toimintansa syksyllä 1878 ja suomenkielinen tyttökoulu valmistavalla luokalla vuonna 1882. Kouluihin otettiin myös poikia. Varsinkin suomenkielisten tyttöjen koulunkäynti lisääntyi vähitellen. Molemmat koulut olivat 3-luokkaisia ja ne sulautuivat uuteen yhteislyseoon.

RAUMAN LYSEON PERUSTAMINEN

Raumalla toimi siis 1800-luvun jälkipuolella useita kouluja, joiden opetus vastasi oppikoulujen alimpien luokkien opetusta. Näitä kouluja olivat kaksiluokkainen alkeiskoulu sekä kolmiluokkaiset suomenkielinen ja ruotsinkielinen tyttökoulu. Koulutilanne ei kuitenkaan vastannut paikkakunnan sivistystarpeita enää 1880-luvun lopulla. Anomus viisiluokkaisen koulun perustamiseksi lähetettiin koulutoimen ylihallitukselle ja senaattiin, ja lopulta Keisarillisen Majesteetin päätöksellä 7.3.1893 kaupunkiin saatiin perustaa kunnallinen viisiluokkainen

reali- eli porvarikoulu.

Rauman kaupunki antoi koululle 19.5.1893 nimen: RAUMAN 5-LUOKKAINEN LYSEE

Lyseen ensimmäinen kouluvuosi alkoi syyskuun 1. päivänä 1893. Koulun aloitti 22 poikaa ja 18 tyttöä. Alkeiskoulu ja suomalainen tyttökoulu lopettivat toimintansa. Niiden varat ja irtaimisto siirtyivät pääosin uudelle koululle. Samalla vahvistettiin uudelle oppilaitokselle opetussuunnitelma sekä aine- ja tuntijako. Sen mukaan koulussa opiskeltiin 32 tuntia viikossa I-III- luokilla ja 31 tuntia IV- ja V- luokilla. Suurimmat tuntimäärät olivat matematiikassa, ruotsin kielessä sekä maantiedossa ja historiassa.

Taustatekijänä lyseon perustamiselle oli yhteiskunnan muuttuminen.

Ymmärrettiin, että koulutus edesauttaisi talouden kehitystä. Sääty-yhteiskunta oli 1800-luvun lopussa murenemassa ja kaikille haluttiin taata mahdollisuus koulutukseen. Tyttöjen koulutustakin alettiin pitää tärkeänä. Valtakunnallinen naisasialiike vaati tytöille samoja opiskelumahdollisuuksia kuin pojillakin oli, ja tähän myös Raumalla vedottiin. Taustalla vaikutti lisäksi kielikysymys ja pyrkimys laajentaa suomenkielistä opetusta.

Houkuttimena oli myös se, että yhteiskoulu tytöille ja pojille tuli Raumalle halvemmaksi kuin kolme erikoiskoulua (alkeiskoulu, suomenkielinen tyttökoulu ja ruotsinkielinen tyttökoulu).

Kaiken lisäksi taloudessa vallitsivat hyvät suhdanteet. Merenkulku sekä laivanvarustus toivat kaupunkiin varallisuutta. Vaurauden lisääntyessä kaupungin kaikenpuoleinen kehittäminen nousi tärkeäksi tekijäksi.

Aika oli siis kypsä oppikoulun perustamiseen kaupunkiin.

ENSIMMÄINEN LYSEORAKENNUS

Koulu toimi kolmena ensimmäisenä vuotena entisessä alkeiskoulun talossa, nykyisellä Vanhalla opistolla joen varressa. Koulussa oli kolme luokkahuonetta ja opettajainhuone. Neljäntenä vuotena saatiin lisätilaa Rantakadun varrelta alakansakoulun rakennuksesta.

UUSI KOULURAKENNUS TARVONSAAREEN v. 1897

Jo koulua perustettaessa oli tiedetty, että oman koulutalon saaminen on välttämätöntä. Valtuusto tutki eri vaihtoehtoja ja parhaimmaksi havaittiin Tarvonsaari, joka tosin oli entistä vesijättömaata. Sen soveltuvuutta koulun paikaksi epäiltiin, mutta v. 1894 se kuitenkin valittiin lyseon paikaksi. Samaan aikaan kaupungissa oli vireillä myös oman rautatien rakentaminen Peipohjasta Raumalle, joten kaupungin talous oli tiukoilla. Kaikesta huolimatta lyseolle

haluttiin komeat mutta edulliset puitteet.

Rakennuksen piti olla kaksikerroksinen kivitalo, jossa olisi viisi luokkahuonetta, luonnonopillinen ja luonnonhistoriallinen luokka, veistohuone, juhlasali, yksi varaluokka, opettajainhuone, tilava käytävä kumpaankin kerrokseen sekä keittiön ja kamarin käsittävä vahtimestarin asunto sekä ulkokuoneet.

Piirustukset tilattiin tunnetulta helsinkiläiseltä arkkitehdiltä Theodor Höijeriltä, mutta turkulaiselta rakennusmestari August Heleniukselta tulleita piirustuksia pidettiin kuitenkin parempina. Helenius teki koulua varten kaikkiaan kolmet eri piirustukset: kivirakennuksen, puisten rakennusten sekä puu/kivirakennuksen piirustukset. Lyseon johtokunnan suosituksesta valtuusto hyväksyi Heleniuksen uusrenessanssityylisen kivirakennuksen piirustukset marraskuussa 1895. Koulu valmistui kesällä 1897. Rakennuskustannukset olivat n. 114 000 mk. Koulun laajettua kahdeksanluokkaiseksi tarvittiin lisätilaa ja vahtimestarin asunto muutettiin luokkahuoneeksi. Vahtimestarille rakennettiin erillinen asunto pihamaalle v. 1904.

Lähes viidentuhannen asukkaan kaupungissa koettiin todellinen rakennusbuumi 1800-luvun lopulla. Tänne oli saatu seminaari v. 1896, ja sen jälkeen seminaarin rakennuksia alettiin rakentaa Myllymäelle. Oma rautatie Peipohjasta Raumalle valmistui v. 1897. Raumalaiset laivanvarustajat olivat alkaneet hankkia suuria valtameripurjelaivoja. Raumalla olikin 1890-luvun loppuvuosina tonnistoiltaan Suomen suurin purjelaivasto. Kaupan ja merenkulun tuomien varojen avulla kaupungin rakennuksia korjattiin. Useimpiin taloihin tehtiin upea uusrenessanssivuoraus. Uusi merikoulu (nykyinen merimuseo) valmistui v. 1900 ja VPK:n talo (nykyinen kaupungintalon osa) v. 1902. Raumasta näytti muodostuvan alueen henkisen ja taloudellisen kehityksen keskus, kuten lyseon johtokunta uumoili.

RAUMAN YHTEISLYSEO v. 1898

Koulun perustamisesta lähtien oli toivottu koulun laajentamista täysiluokkaiseksi (8lk) kouluksi. Rauman kaupunginvaltuusto päätti marraskuussa 1897 laajentaa lyseon kahdeksanluokkaiseksi yhteislyseoksi. Keväällä 1898 senaatti antoi suostumuksensa koulun laajentamiseksi täydelliseksi yliopistoon johtavaksi oppilaitokseksi. Koulun kuudes luokka aloitti syksyllä v. 1898. Koulun nimeksi tuli Rauman yhteislyseo. Oppikouluissa opiskeleminen oli maksullista. Koulun lukukausimaksu oli alkuvuosina 10 mk kuten myös sisäänkirjautumismaksu. (Kymmenellä markalla pääsi junalla Helsinkiin v. 1901.) Ulkopaikkakuntalaisten lukukausimaksut olivat suuremmat kuin raumalaisten. Lukukausimaksuista vapautettujen osuus oli kuitenkin melko suuri. Vapaaoppilaiden määrä riippui maan taloudellisista suhdanteista. Lasku- ja lamakausina sekä sota-aikoina vapaa-oppilaiden määrä

kasvoi. Se vaihteli 10–30% välillä oppilaiden määrästä. Oppilasmaksut eivät kuitenkaan kattaneet koulun menoja ja koulun talous oli riippuvainen valtionavusta. Koulun menoista valtionapu kattoi n. 40–70% 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Kaupungin osuus oli 20–30% 1900-luvun alussa, mutta juuri ennen valtion kouluksi siirtymistä (v. 1928) se oli enää 10 %. Lisäksi koulu sai avustuksia yksityisistä rahastoista.

Opettajien palkat olivat alhaiset. Vuonna 1908 miesopettaja sai 3600 mk ja naisopettaja 2400 mk vuodessa.

Tuntijako yhteislyseossa v. 1898

	I	II	III	IV	V	Summa	VI	VII	VIII	Summa
Uskonto	2	2	2	2	2	10	2	2	2	16
Suomenkieli	4	3	2	2	2	13	2	2	2	19
Ruotsinkieli	6	4	3	2	2	17	2	1	1	21
Venäjänkieli	—	4	3	3	3	13	3	4	4	24
Saksankieli	—	—	4	4	4	12	3	3	2	20
Latinankieli	—	—	—	—	—	—	5	6	7	18
Maantieto ja historia	4	4	4	3	4	19	3	3	3	28
Matematiikka	6	6	5	5	5	27	5	4	5	41
Fysiikka ja kemia ..	—	—	—	2	2	4	2	2	2	10
Luonnonhistoria	2	2	2	2	2	10	—	—	—	10
Kirjanpito	—	—	—	1	1	2	—	—	—	2
Kaunokirjoitus	2	2	—	—	—	4	—	—	—	4
Piirustus	—	—	2	2	2	6	1	1	—	8
Laulu	2	1	1	1	1	6	1	1	1	9
Voimistelu	2	2	2	2	2	10	2	2	2	16
Käsityö	1	1	1	—	—	3	—	—	—	3
Veisto	1	1	1	—	—	3	—	—	—	3
	31 (32)	31 (32)	31 (32)	31	32		31	31	31	

JOHTAJAT JA OPETTAJAT

Lyseon ensimmäisenä johtajana toimi Volter Högman (myöhemmin Rihtniemi). Syyslukukaudella 1898 yhteislyseon johtoon tuli Juho Sefanias Suomalainen. Hän toimi johtajana vuoteen 1910 asti. Hänen jälkeensä johtajina toimivat August Alho, A. K. Ahlfors ja J. A. Halonen. Koulu eli vireää kehityksen aikaa. Opetusta kehitettiin, oppilaita kannustettiin harrastustoimintaan ja koulurakennuskin oli ulkoisilta puitteiltaan varsin komea.

Koulun toiminnan alkaessa katsottiin, että tyttöoppilaat tarvitsevat oman johtajan, ja heitä ohjaamassa oli saksan ja matematiikan opettaja Lydia Mathilda Rancken vuosina 1893–1904. Eräs koulun pitkäaikaisimmista opettajista oli Aini Limón, joka toimi opettajana 43 vuotta opetusaineinaan ruotsi, maantieto ja

kaunokirjoitus. Uransa hän oli aloittanut jo suomenkielisessä tyttökoulussa vuonna 1883. Aini Limón toimi yhteislyseon johtajattarena vuosina 1904–13. Hänen jälkeensä koulun viimeisenä johtajattarena toimi saksan ja venäjän kielen lehtori sekä historian opettaja Siviä Harjama (Hartman) vuosina 1913–28. Tämän jälkeen Siviä Harjama toimi tyttöoppilaiden valvojana aina vuoteen 1954 asti. Yhteislyseon opettajakunta oli alkuaikoina parinkymmenen opettajan suuruinen.

OPISKELU JA OPPILAAT

Syyslukukausi alkoi syyskuun ensimmäisenä päivänä ja päättyi yleensä joulukuun puolivälissä. Kevätlukukausi alkoi tammikuun 15. päivän tienoilla ja päättyi toukokuun lopussa. Yhteensä koulua käytiin n. 183 päivää. Koulutunnit olivat aluksi klo 8-10 ja 12–15, myöhemmin klo 8.50–11.45 ja 13.10–15.00.

Ruokatunti keskellä päivää oli välttämätön, koska koulussa ei ollut ruokalaa.

Oppilaat kävivätkin kotona syömässä ruokatunnin aikana.

Rauman yhteislyseo oli Rauman ja sen ympäristökuntien ainoa oppikoulu, joten kouluun oli paljon pyrkijöitä. Ensimmäisenä yhteislyseon lukuvuotena koulussa oli oppilaita 136. Vuoden 1905 lopussa koulussa oli kirjoilla 214 oppilasta ja v. 1928 jo 432. Oppilaiden ikähaarukka oli melkoinen. Esimerkiksi vuonna 1905 ensimmäisellä luokalla nuorin oppilas oli 10 vuotta ja vanhin 14 vuotta, vastaavasti toisella luokalla nuorin oli 10 vuotta ja vanhin 16 vuotta. Lukiossa kahdeksannella luokalla nuorin oppilas oli 18 vuotta ja vanhin täyttänyt jo 21 vuotta.

ENSIMMÄISET YLIOPPILAAT v. 1901

Rauman yhteislyseolle annettiin senaatin päätöksellä 12.7.1900 lupa laskea opiskelijat suorittamaan ylioppilastutkintoa. Ylioppilaskokelaita oli 12, yhdeksän poikaa ja kolme tyttöä. Kevätlukukauden lopulla 1901 ensimmäiset ylioppilaat sitten valmistuivatkin.

Ylioppilaskokeiden kirjalliset kokeet pidettiin Raumalla, mutta suullisia kokeita varten jouduttiin lähtemään yliopistolle Helsinkiin. Kun lähdön hetki koitti, oli asemalaituri täynnä saattajia. Onnittelut ja kukittamiset jopa viivyttivät junan lähtöä. Kun jännittävä viikko Helsingissä oli takana ja ylioppilastutkinto suoritettu, oli kotona vastassa jälleen suuri joukko raumalaisia onnittelijoita, jotkut olivat menneet jopa Peipohjan asemalle asti kukkineen onnittelemaan ylioppilaita.

Lyseon ensimmäiset ylioppilaat olivat: Abelson (Tarmo) Frans, Abelson (Tarmo) Teodor, Gröndahl (Kalske) Kaarlo, Grönlund (Salma, Kaikkonen) Helmi, Grönlund (Suojamaa) Väinö, Laurinen Samuli, Nyman (Nuotio, Korkkinen) Ilta,

Nyman Johannes, Mikkilä Eljas, Silander (Savio) Aura, Söderblom (Varpio) Toivo ja Vuorinen Juhani.

Kansallisuusaatteen ja suomalaisuusohjelman innoittamina raumalaisetkin vaihtoivat ruotsinkielisiä sukunimiään suomalaisiksi.

Ylioppilaskokeiden suulliset kokeet pidettiin yliopistolla aina vuoteen 1921 asti. Sen jälkeen kokeiden pito siirtyi lukioiden vastuulle. Asetuksella lisättiin pakollisten kokeiden määrää neljästä viiteen. Äidinkielen, toisen kotimaisen kielen, vieraan kielen ja matematiikan rinnalle tuli reaalikoe. Koulun kahdeksannella luokalla tuli tavaksi lopettaa koulunkäynti jo helmikuussa ja keskittyä sen jälkeen ylioppilaskirjoituksiin. Penkinpainajaisia alettiin viettää helmikuussa koulusta lähdön merkiksi.

SORTOVUODET v. 1899–1917

Sortovuodet näkyivät yhteislyseon toiminnassa. Senaatti oli antanut v. 1901 määräyksen venäjän kielen opiskelun tehostamiseksi. Niinpä yhteislyseossakin jouduttiin opiskelemaan venäjää entistä enemmän, esimerkiksi v. 1904 4-6 tuntia viikossa eri luokka-asteilla. Venäjän lisääntyneen tuntimäärän vuoksi tunteja vähennettiin mm. suomen kielen, historian, maantiedon, matematiikan ja laulun opetuksesta. Uskonto ja voimistelu välttyivät säästöiltä, koska katsottiin, että niiden avulla voidaan vahvistaa nuorison moraalista selkärankaa sortotoimia vastaan.

WIVI LÖNNIN KOULUTALO v. 1914

Yhteislyseon koulutalo Tarvonsaareissa kävi heti pieneksi, koska koulu laajeni 8-luokkaiseksi, ja kouluun pyrkijöiden määrä kasvoi. Koulun johtaja J. S. Suomalainen ehdotti keväällä 1906 koulun johtokunnalle talon laajentamista ja johtokunta esitti asian valtuustolle. Asiaa mietittiin raumalaisen tavan mukaan perusteellisesti edelleen komiteassa, johtokunnassa ja valtuustossa. V. 1910 oltiin tilanteessa, että valtuusto ehdotti kokonaan uuden koulutalon rakentamista ja nykyisen luovuttamista kansakouluksi. Piirustukset tilattiin tamperelaiselta arkkitehdiltä Wivi Lönniltä. Asia kuitenkin mutkistui Wivi Lönniltä tulleen rakennusehdotuksen kalleuden takia, mutta pelastukseksi tuli kansakoulujen tilanpuute. Niinpä valtuusto päätti toukokuussa 1912, että uusi talo rakennetaan.

Wivi Lönn oli saavuttanut mainetta koulurakennusten suunnittelijana. Tyyliään koulu edusti jugend-tyylisuuntaa. Talo oli nelikerroksinen ja siihen liittyi 45 asteen kulmassa oleva juhlasali. Rakennus oli aikansa edistyneimpiä koulurakennuksia. Koulussa oli mm. höyrylämmitys ja koneellinen ilmastointi

ensimmäisinä kouluina Suomessa. Työn loppusummaksi tuli 221 769 mk. Vanhassa koulutalossa Lyseokadulla alkoi toimia kansakoulu. Koulun nimeksi tuli Tarvonsaaren koulu.

Uusi koulutalo Valtakadun ja silloisen Rantakadun (nykyisen Nortamonkadun) kulmatontille vihittiin käyttöön 9.11.1914.

Koulussa olivat seuraavat tilat:

1. pohjakerroksessa pukuhuoneet pojille ja tytöille, vahtimestarin asunto, veistohuone, luokkahuone, pukuhuone voimistelua varten ja kylpyhuone
2. ensimmäisessä kerroksessa neljä luokkahuonetta, virkistysuhuone, rehtorin kanslia ja kirjastohuone
3. toisessa kerroksessa kolme luokkahuonetta, rukoussali, opettajainhuone ja kokoelmahuone
4. kolmannessa kerroksessa kaksi luokkahuonetta ja yksi pieni luokkahuone, piirustussali, luonnontieteellinen oppisali kokoelmahuoneineen ja virkistysuhuone
5. siipirakennuksessa oli voimistelu- ja juhlasali eteisineen ja sen alla kellarissa höyrykattilahuone ja puuvaja sekä käymälät
6. ullakkokerroksessa kaksi 2000 litran vetoista vesisäiliötä, joihin vesi pumpattiin sähkömoottorin avulla pihalla olevasta hyvästä kaivosta

Ongelmaksi muodostui melko heti se, että uuteen koulutaloon ei varattu luokkahuoneita rinnakkaisluokkia varten. Koulurakennushanke oli jo monta kertaa viivästynyt, joten kaiken varalta rakennustoimikunta valitsi halvempien rakennuskustannusten piirustukset.

Kouluun johti ns. kunniakuja Valtakadulta. Se poistettiin 1930-luvulla ja piha tasoitettiin ja aidattiin. Pihalle tehtiin hyppypaikat, juoksurata ja kiekkorinki. Nykyisen linja-autoaseman paikalla oli urheilukenttä, ja talvella sen luistinrata oli yhteislyseon/lyseon oppilaiden vilkkaassa käytössä aina 1960-luvulle saakka.

LINJAJAKO JA RINNAKKAISLUOKAT

Yhteislyseon kolmella ylimmällä luokalla toteutettiin linjajako v. 1914 lähtien. Lukioluokilla opiskeltiin klassillisella ja reaaliostasolla. Raumalla se tarkoitti tosin vain pieniä eroja matematiikan, englannin ja latinan tuntien määrässä. Reaaliostasolla painotettiin enemmän matematiikkaa. Reaaliostaso muutettiin

1920-luvun alussa muutamaksi vuodeksi liikelinjaksi, jossa annettiin kaupallista koulutusta.

Seuraava uudistus lukion linjajakoon tuli 1945–46, jolloin lukioon muodostettiin klassillisen ja reaalilinjan tilalle matemaattinen linja ja kielilinja.

Alaluokille jouduttiin perustamaan rinnakkaisluokka v. 1918 lähtien suurten pyrkijämäärien takia. Lukioon ensimmäinen rinnakkaisluokka tuli v. 1929–30.

Rauman yhteislyseon oppilaista n. 70 % oli kotoisin Raumalta. Raumalla työväestön määrä oli suuri. Täällä oli maailmansotien välisenä aikana 20–30 teollisuuslaitosta, jotka työllistivät yhteensä tuhansia työntekijöitä.

Työläiskodeista lähtöisin olevia oppilaita olikin noin neljännes yhteislyseon oppilaista, mikä oli enemmän kuin muissa oppikouluissa keskimäärin. Myös maanviljelijäväestön keskuudesta tulleita oppilaita oli keskimääräistä enemmän. Oppilaita oli 1920-luvun alussa n. 350, 1930-luvun alussa n. 450.

KOULUN LUOVUTUS VALTIOLLE v. 1928

Koska yhteislyseo oli tullut ajoittain hyvinkin kalliiksi Rauman kaupungille, esitettiin jo v. 1917 koulun tarjoamista lunastettavaksi valtiolle. Koulujen muuttaminen valtion kouluiksi oli yleinen trendi. Valtion kouluissa oli lisäksi paremmat palkat ja eläke-edut, joten tämän asian toivottiin houkuttelevan Raumalle ansioituneita opettajia.

Koulua tarjottiin useaan otteeseen valtiolle, mutta siirto valtiolle lykkääntyi vuoteen 1928. Vaikka valtio ei ollut halukas maksamaan Rauman yhteislyseosta mitään korvausta, päätti Rauman kaupunginvaltuusto 1.3.1928 luovuttaa n. 3 miljoonan markan arvoisen kiinteistön ja runsaan irtaimiston valtiolle ilmaiseksi. Syyskuun alusta 1928 Rauman yhteislyseo oli valtion koulu.

Koulun johtaja muuttui rehtoriksi yhteislyseon siirryttyä valtion omistukseen. Rehtorina toimi luonnontieteen ja maantieteen lehtori Into Vaahtoranta. Hän oli tullut yhteislyseon johtajaksi K.V. Tarmon jälkeen v. 1926 ja jatkoi rehtorina vuoteen 1929 asti. Vaahtorannan jälkeen rehtoriksi tuli matematiikan ja luonnonopin lehtori Väinö Nuotio. Nuotio oli pitkän linjan yhteislyseolainen. Hän pääsi ylioppilaaksi v. 1907 ja palasi kouluun opettajaksi v. 1919. Rehtorina hän toimi vuodesta 1926 vuoteen 1942 asti ja oli sen jälkeen vielä lyseon opettajana vuoteen 1949 asti.

SOTA-AIKA

Sota keskeytti opiskelun syksyllä 1939 ja koulusta muodostettiin sotasairaala 7. Koulu toimi sotasairaalanä toukokuuhun 1940 asti. Jatkosodan aikana koulu oli sotasairaalanä kesäkuusta 1941 marraskuuhun 1941 sekä toistamiseen kesästä 1944 syksyyn 1944. Monet yhteislyseon oppilaista lähtivät vapaaehtoisena

rintamalle ja kotiin jääneet toimivat mm. sairaala-apulaisina, ilmavalvontatehtävissä tai työskentelivät Sytytin Oy:n tehtaassa. Myös opettajia lähti rintamalle. Vuonna 1941 muodostettiin Nuorten Talkoot - järjestö, ja koulun oppilaat osallistuivat innokkaasti talkotoimintaan keräten marjoja ja romua sekä osallistumalla halkomottitalkoisiin.

Entisiä yhteislyseolaisia kaatui talvisodan taisteluissa. Toukokuussa 1941 paljastettiin marmoritaulu, johon oli kaiverrettu 24 sankarivainajan nimet. Lyseon teinikunnan toimesta myös jatkosodassa kaatuneiden muistotaulu saatiin kouluun. Se paljastettiin v. 1950. Lyseon marmorisissa muistotauluissa on kultakirjaimin kaikkiaan 105 isänmaan puolesta sisällissodassa, talvisodassa ja jatkosodassa kaatuneen lyseolaisen nimi.

LYSEO JA VIIPURIN TYTTÖLYSEO SAMASSA RAKENNUKSESSA v. 1944–54

Eduskunnan päätöksellä Viipurin tyttölyseo muutettiin Raumalle v. 1944. Koulu muutettiin juuri Raumalle sen takia, että tänne oli muuttanut runsaasti karjalaista siirtoväkeä, ja lisäksi katsottiin tyttöjen opetuksen tarvitsevan tehostamista Raumalla. Keskikoulun a-luokat ja lukioluokat muodostivat Rauman lyseon ja keskikoulun b- ja c-luokat Rauman tyttölyseon. Kaikilla lyseon lukioluokilla kuitenkin opiskeli myös tyttöjä aina vuoteen 1956 asti.

Aluksi lyseon oppilasmäärä väheni reilusta viidestäsadasta parillasadalla, mutta alkoi sen jälkeen jälleen kasvaa kaupungin väestömäärän lisääntyessä siten, että v. 1954 lyseossa opiskeli 415 oppilasta. Tytöt mukaan lukien koulussa oli silloin yli 800 oppilasta. Tilanahtaus oli melkoinen. Lyseo työskenteli aluksi rakennuksessa klo 7.30–13 ja tyttölyseo klo 13–18. Myöhemmin vuoroja muuteltiin, ja sitten lyseo siirtyi kahteen ylimpään kerrokseen ja tyttölyseo kahteen alimpaan kerrokseen.

Tilakysymys oli koulun polttavin ongelma vuosikymmenten ajan. Lyseo joutui toimimaan monessa eri rakennuksessa oman koulun lisäksi, mm. Karinkoulussa ja VPK:n talossa. Rehtori Into Vaahtoranta teki 1940-luvun lopulla kouluhallitukselle muistion tilanteesta. Siinä toivottiin, että tytöille saataisiin uusi koulurakennus ja että lyseota laajennettaisiin pikaisesti. Asiaa vauhditti vielä lähetystö, joka kävi opetusministeriössä ja kouluhallituksessa selostamassa tilannetta. Tilanahtaus helpotti vasta sitten, ja silloinkin vain hetkeksi, kun tyttölyseo sai oman koulutalonsa. Se valmistui v. 1954 Karjalankadun varteen. Rakennus tunnetaan nykyisin Jussoilan koulurakennuksen nimellä.

POIKALYSEO v. 1956–1972

Lukuvuosi 1956–57 oli ensimmäinen, jolloin lyseossa oli vain poikaoppilaita.

Tilanahtaus jatkui edelleen. Luokkahuoneita oli vain 15 mutta opetusryhmiä 21. Tämä aiheutti sen, että oli opiskeltava edelleen vuoroissa ja siirryttävä luokasta toiseen tarpeen vaatiessa. Pahimpina aikoina opetuskäytössä olivat käytävät, portaikot, opettajainhuone ja rukousaula. Lisätiloja saatiin kansakouluista, seminaarilta, ammattikoulusta, VPK:n talosta ja Soihtulasta. Oppilaita oli 1960-luvun alussa n. 650.

Kaikkeen tähän tilanahtauteen oli monia syitä. Vuonna 1940 Raumalla oli asukkaita 8200. Kaupungin ainoassa oppikoulussa oli oppilaita 1930-luvun lopulla ollut reilut 400, mutta n. 300 oppilaalle suunnitellussa koulussa tilat kuitenkin riittivät. Väkiluku alkoi sitten nopeasti kasvaa sodan jälkeen siirtoväen tulon myötä. Vuosikymmenen lopulla vähintään joka kymmenes kaupungin ja maalaiskunnan asukas oli tullut luovutetusta Karjalasta. Lisäksi telakat ja tehtaat houkuttelivat kaupunkiin uutta työvoimaa. Kun vielä koettiin vauvabuumikin – syntyneiden määrä kaksinkertaistui – väkiluku kohosi yli 15 000 vuonna 1950. Väkiluku jatkoi kasvuaan n. 100 hengellä vuosittain aina 1980-luvun alkuun asti. Väestömäärän kasvu näkyi myös lyseossa. Kouluun oli enemmän tulijoita, kuin mitä sinne voitiin ottaa. Niinpä muutamat yksityiset raumalaiset perustivat v. 1960 Rauman yhteiskoulun helpottamaan koulutilannetta. Oman koulurakennuksen se sai Nummenvaheelle v. 1962 (rakennuksessa toimii nyt Rauman Lyseon lukio).

Lyseon kohtaloksi muodostui se, että koulua ei saneerattu. Niinpä 1960-luvulla oltiin tilanteessa, että koulu oli pahoin rapistunut: lämmitys ei toiminut ja talvella luokassa saattoi olla lämpöä alle 10 astetta. Oppilaat istuivat pulpeteissaan takit päällä ja lapaset käsissä. Vesijohdot olivat ruostuneet eikä luokissa ollut pistorasioita opetusvälineille.

Opetus alkoi olla aika mahdotonta näissä olosuhteissa. Oppilaat ja opettajat yhdessä päättivät herättää päättäjien huomion lyseon kurjaan tilanteeseen. Rehtorin aloitteesta lukiolainen Erkki Railio otti kuvia koulusta ja ne julkaistiin Kuva-Postissa v. 1962. Tämä lehden numero jaettiin kaikille kansanedustajille eduskunnassa. Lyseon tilannetta kävivät ihmettelemässä kouluhallituksen tarkastajat ja poliitikot. Tosin lyseon normaalia koulupäivän kaaosta tarkastajat luulivat lavastukseksi. Vuosia kului ja koulutyö vain jatkui. Rehtorit Into Vaahtoranta ja Eljas Levón (rehtorina 1963–67) tekivät kaikkensa tilanteen parantamiseksi.

Vaihtoehtoina oli vanhan koulutalon korjaaminen ja lisätilojen rakentaminen tai kokonaan uuden koulutalon rakentaminen. Uuden koulun rakentaminen alkoi tuntua parhaalta vaihtoehdolta raumalaisten kunnallispoliitikkojen mielestä, varsinkin kun koulu sijaitsi yhdellä kaupungin parhaimmista tonteista. Lisäksi 1960-luvulla ihannoitiin modernismia ja kaikesta vanhasta haluttiin päästä eroon.

Raumalla vallitsi tuolloin vankka usko modernismiin ja uudisrakentamiseen. Vanhaa Raumaa oltiin myös uudistamassa. Aluetta varten järjestettiin

asemakaavakilpailu, jossa Vanhaa Raumaa haluttiin ”kehittää” vastaamaan ajan vaatimuksia. Onneksi voittanutta suunnitelmaa ei koskaan pantu täytäntöön ja Vanha Rauma sentään pelastui. Lyseorakennuksen kohdalla sen arvo ymmärrettiin liian myöhään.

LYSEON POJAT vm 1958–63

Lyseon I-Va-luokka on jäänyt monen opettajan ja koulukaverinkin mieleen merkittävänä ryhmänä. Poikien ryhmähenki ja aktiivisuus eri harrastuksissa oli poikkeuksellista. Jotain luokasta kertoo sekin, että ryhmä kokoontuu vieläkin viiden vuoden vuoden välein tapaamaan toisiaan ja muistelemaan vanhoja hyviä aikoja. Pojista kymmenkunta asuu edelleen Raumalla.

Muutamat luokan pojat muodostivat lisäksi 1960-luvun alkuvuosina oman ryhmän, Lössin, jolla oli tiivis yhteishenki ja oma ryhmäkulttuuri. Lössi oli alun alkaen ryhmälle annettu pilkkanimi. Lössin ytimen muodostivat kahdeksan poikaa: Pekka Lankinen, Matti Pursiheimo, Kyösti Pärssinen, Jouko Haapoja, Turkka Lehtonen, Heikki Tuominen, Kari Porkka ja Hannu Salovalta.

Laajimmillaan Lössissä oli yli 15 jäsentä, joukossa muutamia tipulan tyttöjäkin. Yhteishenkeä ilmensivät omat college-paidat, joissa luki Lössi ja kunkin oma lempinimi.

Lössiläiset Pekka Lankinen, Kyösti Pärssinen, Jouko Haapoja ja Pentti Eriksson perustivat yhtyeen. Yhtye soitti jazzia, viihdemusiikkia sekä rockia ja pop-musiikkia. Yhtye oli haluttu esiintyjä eri tilaisuuksissa, mutta suurimman suosion se sai teinhipoissa. Sinne pojat kehittivät oman lavashownkin, West Coast Shown. Jouko Haapojan äiti valmisti yhtyeen jäsenille suuren maailman tähtien tyylliset esiintymisasut.

West Coast Show oli todellinen menestys. Show sisälsi paitsi musiikkia myös sketsejä. Sketsit olivat Vesa Veikkolan käsialaa ja shown juonsi Jouko Haapoja. Showta tultiin katsomaan aina Turkuun ja Poriin myöten. Pojat kävivät vetämässä showsa teinipäivillä Mikkelissä ja saivat sielläkin suuren suosion. Show viritettiin uudelleen henkiin vuosien päästä, mm. 1970- ja 1980-luvuilla käytiin esiintymässä eri yritysten pikkujouluissa. Viimeinen suurempi esiintyminen oli lyseon satavuotisjuhlissa v. 1993.

Luokan pojat eivät olleet varsinaisia ”nuoria kapinallisia”, mutta asioihin pyrittiin kuitenkin vaikuttamaan. Kyösti Pärssinen toimi teinikunnan puheenjohtana, Jouko Haapoja teinimestarina ja Vesa Veikkola toimitti Into-lehteä kuten myös Jarmo Lehtonen lukioaikanaan.

Pojat harrastivat sekä koulussa että vapaa-ajallaan mm. musiikkia, valokuvausta ja urheilua. Jo v. 1962 lyseon jazz-bändi kerätti huomiota Satakunnan oppikoulujen kulttuuripäivillä lajinsa ainoana edustajana. Myös lyseon laulukerholaiset osallistuivat monena vuotena eri kilpailuihin johtajansa Erkki

Tallilan valmentamina.

Luokan pojat innostuivat myös koripallosta Helsingistä muuttaneen Jouko Haapojan aloitteesta. Luokka voittikin koko koulun koripallomestaruuden v. 1963. Vuosi 1963 oli muutenkin merkittävä urheiluvuosi Raumalla, voittihan Lukko Suomen mestaruuden jääkiekossa. Luokan pojista varsinkin Juhani Jylhästä tuli menestyvä jääkiekkoilija. Muutkin luokan pojat saivat mainetta: Heikki Tuominen voimistelussa ja suunnistuksessa Markku Saarnio.

Luokan poikien koulumenestys vastasi lyseon yleistaso. Ehtojen saaminen oli tavallista ja suoraan luokalleen jäi aina muutama poika. Luokan pojista aika moni - 15 poikaa eli jopa 41 % luokan oppilaista - varmisti

jatkomahdollisuutensa kertaamalla viidennen luokan. 13 luokan oppilasta jatkoi suoraan lukioon ja yhdeksän lähti muille teille, pääosin toisiin oppilaitoksiin.

Vaikka poikia koeteltiin koulussa monin tavoin, huumori ja hyvä yhteishenki auttoivat kestämaan vaikeatkin koettelemukset. Opettajien epäilyistä huolimatta pojista tuli jotain - mm. teollisuusjohtajia, insinöörejä, opettajia, toimittajia, taiteilijoita, yrittäjiä, virkamiehiä, merikapteeni, tuomari jne.

Alun alkaen luokalla oli 41 oppilasta. Va-luokalla heitä oli 38. Liekö lyseon henki vaikuttanut siihen, että v. 2013 tästä joukosta on poistunut vain yksi oppilas.

Osa tämän näyttelyn kuvista on Va-luokan oppilaan Urpo Vuorenojan ottamia.

"Upi" harrasti valokuvausta jo kouluaikanaan lyseon alaluokilta lähtien. Hän oli rakentanut valokuvakehittämön kotinsa wc:hen. Filmit roikkuivat äidin pyykkinarulla ja kuvat kuivattiin isän lämpöpuhaltimella. Kehitteet ja paperit hän osti Rauman Filmi-Aitasta. Rahaa kuvaamiseen Upi tienasi lehtiasiamiehenä ja keräämällä kesäisin yrttejä helsinkiläisille apteekkareille.

TOVERIKUNTA

Oppikoulujen oppilaat ovat järjestäneet harrastustoimintaa erilaisissa toverikunnissa. Rauman lyseossa toimi toverikunta jo lukuvuodesta 1895–96 lähtien. Se oli aluksi nimeltään puhujaseura, mutta syksystä 1896 lähtien käytettiin nimeä toverikunta. Sen muodostivat kahden ylimmän luokan oppilaat, mutta koulun laajettua kahdeksanluokkaiseksi toverikunnan jäseneksi pääsivät neljän ylimmän luokan oppilaat.

Toverikunnan säännöissä kerrotaan toiminnan periaatteet: "Toverikunnan tarkoitus on herättää jäsenissään siveellistä katsantokantaa ja tositoverillista yhteishenkeä, edistää heidän esiintymis- ja puhetaitoaan sekä heidän vapaita kirjallisia harrastuksiaan." Kokoukset pidettiin yleensä joka toinen lauantai. Niissä pidettiin puheita ja esitelmiä, toimitettiin Into-lehteä, laulettiin, tanssittiin ja järjestettiin retkiä.

Toverikunnan toimintaa leimasivat ajankohtaiset yhteiskunnalliset asiat. 1900-luvun alussa sekä 1920- ja 1930-luvuilla isänmaallisuus ja suojeluskuntatoiminta innostivat yhteislyseolaisia. Esimerkiksi vuonna 1933

Tauno Koskela alusti toverikunnan kokouksessa keskustelun aiheesta ”Mitä isänmaa vaatii koululaiselta?” Aiheesta käytiin vilkas keskustelu. Koulussa toimi 1920- ja 1930-luvuilla myös Karjala-seura, mutta sen suosio ei ollut yhtä suuri kuin suojeluskunnalla.

Suuri muutos tapahtui v. 1944, kun toverikunnasta muodostettiin teinikunta. Teiniliitto aktivoi teinikuntien toimintaa valtakunnan tasolla ja maakunnissa järjestettiin erilaisia kulttuuritapahtumia ja kilpailuja teinikuntien ja teiniyhdistysten kesken.

Toverikunta/teinikunta yritti kohottaa koulun yhteishenkeä monin tavoin. 1920- ja 1930-luvulla oli käytössä oma lakki ja 1930-luvulla hankittiin ruskeanvihreitä pluuseja. 1950-luvulla saatiin siniset verryttelytakit, joiden rintapielessä oli keltainen r-kirjain. Ne saivatkin oppilaiden keskuudessa suuren suosion. 1960-luvulla teinikunnan logokilpailun kautta saatiin taas uudenlainen pusero. 1970- ja 1980-luvulla koulun puserot eivät olleet enää suuressa suosiossa.

KERHOT

Yhteislyseossa ja lyseossa toimi monia erilaisia kerhoja. Jotkut kerhoista toimivat itsenäisinä, jotkut toverikunnan/teinikunnan alaisuudessa. Kerhon toimintaa ohjasi kuraattori, joka oli joku opettajista. Rauman Lyseon Urheilijat (RLU) perustettiin todennäköisesti jo 1800-luvun lopulla. Lauluseura perustettiin sekin 1800-luvun lopulla ja siitä kehittyi lyseon kuoro eli kööri. Raittiusseuran tavoitteena oli siveellisen ja siivon elämän edistäminen ja valistaminen viinan ja tupakan vaaroista. Toverikunta perusti myös kristillisen yhdistyksen ja lukuseuran.

Yksi suosituimmista kerhoista oli RLU eli Rauman Lyseon Urheilijat. Se saavutti menestystä alkuvuosina varsinkin voimistelun saralla. 1950-luvulla tärkeimmiksi lajeiksi nousivat jääkiekko, pesäpallo ja koripallo. Kerho sai oman verryttelytakin v. 1957, josta muodostui koko lyseon tunnustakki. Kerhon urheilijat menestyivät varsinkin 1960-luvulla erinomaisesti. Jalkapalloilijat saivat pronssia, suunnistajat kultaa ja jääkiekkoilijat hopeaa 1960-luvun alun oppikoulujen välisissä kisoissa. Kerhon menestykseen vaikutti suuresti Eljas Levónin ja Ilmo Vuorisen paneutuminen vapaa-ajallaan nuorten valmentamiseen (vuosina 1928–88).

Koulussa toimi myös teknillinen kerho, Anemone eli biologian harrastajien kerho, shakkikerho, näytelmäkerho ja musiikkikerho. Musiikin harrastaminen on ollut aina hyvin vireää lyseossa/yhteislyseossa. Koulussa on musiikkikerhon lisäksi toiminut lähes aina kuoro ja orkesteri. 1960-luvulla kerhojen määrä vain kasvoi: historiakerho sekä valokuvaus- ja kirjallisuuserhot aloittivat toimintansa.

Kerhotoiminnan vilkkaudesta voi antaa esimerkin lukuvuodelta 1962–63.

Koulun **teinikunta** järjesti monenlaista toimintaa. Into-lehdestä saatiin silloin

ensimmäinen painettu versio. Ensimmäisen lehden painos oli 500 kappaletta mutta toisen jo 1000 kappaletta. Koulussa järjestettiin fuksiaiset, jossa 90 uutta teiniä sai teinikorttinsa. (Fuksiaisperinne oli vuosikymmeniä vanha perinne ja se tarkoitti uusien teinien eli viidesluokkalaisten ottamista teinikunnan jäseniksi. 1960-luvun lopulta lähtien myös neljäsluokkalaiset pääsivät teinikunnan jäseniksi. Fuksiaisia alettiin kutsua nimellä nahkiaiset 1960-luvulla. Nahkiaisia vietettiin usein yhdessä tyttölyseon kanssa. Perinne muuttui mokukasteeksi peruskoulun myötä.) Teinikunta järjesti myös puurojuhlan ja illanviettoja yhdessä tyttölyseon kanssa. **Historiakerhossa** pidettiin kuusi kokousta. Kuultiin mm. esitelmä Vanhasta Raumasta sekä käytiin tutustumassa Turun Linnaan. **Kirjallisuuskerhossa** kuultiin alustuksia ja keskusteltiin mm. Sillanpään, Kiannon, Rintalan ja Mantereen tuotannosta. Ulkomaisista kirjailijoista perehdyttiin John Steinbeckin tuotantoon. **Teknillisessä kerhossa** perehdyttiin erilaisiin kameroihin ja tavan mukaan käytiin tutustumassa teollisuuslaitoksiin eri puolilla Suomea. **Anemone-kerhossa** järjestettiin mikroskooppi-iltoja ja tehtiin linturetkiä. **Shakki-kerho** järjesti peli-illan kerran viikossa. **Musiikkikerhossa** kuunneltiin Rahmaninovin ja Bartokin musiikkia, osallistuttiin Raumalla järjestettyihin konsertteihin sekä käytiin Turussa katsomassa My Fair Lady-musikaali. **RLU** osallistui menestyksekkäästi turnauksiin ja kilpailuihin mm. yleisurheilussa, koripallossa, tenniksessä, hiihdossa, jalkapallossa ja jääkiekossa.

INTO-LEHTI

Lyseon toverikunnan Into-lehti on perustettu jo v. 1895. Lehdet tehtiin aluksi käsin kirjoittamalla, ja ne luettiin ääneen toverikunnan kokouksissa. Ensimmäinen koneella kirjoitettu Into tehtiin v. 1914, ja ensimmäinen painettu Into ilmestyi v. 1962. Into-lehdet ovat 1900-luvun alusta alkaen arkistoituna Turun maakunta-arkistossa. Into-lehden kulta-aikaa oli 1920-luku, esimerkiksi v. 1923 lehteä ilmestyi 12 numeroa. Inton sisältö oli monipuolinen. Siinä oli juttuja toverikunnan toiminnasta, urheilusta ja ajankohtaisista asioista. Siinä oli myös kertomuksia, runoja ja kaskuja. Kirjoitukset saatiin usein kirjoituskilpailujen kautta. Kansikuvat olivat todella taidokkaita. Muutamat aiheet kuumensivat oppilaiden mieliä ja yksi sellainen oli tanssikysymys 1920-luvulla. Osa oppilaista olisi halunnut lisää tanssimahdollisuuksia toverikunnan tilaisuuksiin, jotkut taas kirjoittivat tanssia vastaan: ” Se, joka pitää itseään tanssista vapaana, säästyy useimmissa tapauksessa viinan tuottamasta vahingosta.” ”Ja ne naiset! Ne vasta voivat saada vahinkoa aikaan. Miehen tahto ei ole enää kaikkivoipa, se on alistunut naisen alle. Nainen on tunnettu kavalaksi ja petolliseksi Eevasta asti.” ”Tanssia vähän tai parempi kuin ei lainkaan!”

Into ilmestyi vaihtelevalla intensiteetillä eri vuosikymmeninä. Välillä Into jo ehdittiin haudatakin. Päätoimittaja Tauno Koskela ilmoitti kevään 1935 numerossa lehden lakkauttamisesta seuraavasti: ”Täten ilmoitan, että toverikuntamme Into jo pitkän ajan anemiaa eli verenvähyyttä sairastettuaan uinahti lepoon. Laaja ystäväpiiri tekee kanssani kunniaa paarien ääressä.” Onneksi tieto kuolemasta oli ennenaikainen ja Into virkosi henkiin muutaman vuoden kuluttua.

Ennen sotavuosia ja sotien aikana Intoissa oli havaittavissa isänmaallista henkeä ja jutuissa korostettiin toverihengen merkitystä. Sotien jälkeen keskeisimmät aiheet olivat musiikki, kirjallisuus, urheilu ja teinitoiminta. Inton tavoitteena oli pysytellä teinimaailman ajankohtaisten kysymysten äärellä. Teinielämän ahdistaviin hetkiin löydettiin aina jokin valonpilkku tavallisesti huumorin kautta. Kouluakin arvosteltiin mutta vain peitelysti.

Jutut olivat toisinaan erittäin korkeatasoisia. Näin oli varsinkin 1960-luvulla.

Ulkoasujen ja sisällön puolesta 1960-luvun Into-lehdet poikkeavatkin edeltäjistään ja seuraajistaan. Kirjailijoiden esittelyt, filosofiset pohdinnat ja musiikin eri tyyli suuntien esittelyt olivat pääaiheita. Juttujen tasoa nosti nuorison yhteiskunnallinen herääminen ja myös se, että teiniliitto järjesti toimittajaseminaareja, joissa annettiin koulutusta koululehtien tekijöille. Teiniliiton politisoituminen ja radikalisoituminen 1960-luvun lopulla ja 1970-luvun alussa näkyi myös Into-lehdissä juttujen aihevalintoina.

1970-luvulla Inton toimittaminen hiipui, mutta v. 1982 kouluneuvosto elvytti lehden uudelleen henkiin. Lehden sisältökin muuttui maailman myötä: kansainväliset asiat, kulttuuri ja kouluun liittyvät asiat nousivat keskeisiksi aiheiksi. Myös usko oman koulun erinomaisuuteen tulee esiin monissa jutuissa. Lehti ilmestyy edelleen pari kertaa lukuvuodessa. Se on nykyään lukion vuosikertomuslehti.

LYSEON KURI

Lyseon kuri oli käsite. Yhteislyseossa on aina ollut kova kuri, mutta huippuunsa kuri vietiin poikalyseon aikana. Voi olla, että ilman kovaa kuria yli 40 vilkkaan oppilaan hallinta luokassa olisi ollut mahdotonta.

Kuri ja valvonta ulotettiin myös vapaa-aikaan. Oppilaat eivät saaneet yhteislyseon aikana osallistua huvituksiin vapaa-ajallaan muuta kuin opettajan luvalla. Esim. Seurahuoneelle lukiolaisilla ei ollut mitään asiaa. Tupakanpoltto kaduilla iltaisin oli kielletty. Jotkut opettajat myös tietoisesti partioivat kaduilla estääkseen poikien tapainturmeluksen. Näitä rajoituksia tietenkin kierrettiin, minkä voitiin. Esim. Seurahuoneen ovella oli aina yksi oppilas vartiossa opettajien varalta ja vaaran uhatessa antoi varoitusmerkin, jotta sisällä olleet

lyseolaiset ehtivät hypätä ulos ikkunasta.

Käynti Seurahuoneella koitui myös yhteislyseon abiturientti Unto Koskelan kohtaloksi. Syksyllä 1927 yhteislyseon opettajakunta päätti erottaa Koskelan koulusta kolmannen ja viimeisen kerran. Muina erottamissyinä mainittiin huono käytös, paperossin poltto ja sopimattomat kirjoitukset Into-lehdessä. Taustalla lieenee vaikuttaneet myös Unto Koskelan ylivertaiset kirjalliset lahjat ja yleissivistys, joita hän ei suinkaan piilotellut opettajilta. Kaikki opettajat eivät kestäneet Unton ylimielistä ja säännöistä piittaamatonta käytöstä. Unto Koskela pääsi sitten ylioppilaaksi Haapaveden lukiosta. Myöhemmin 1950- ja 1960-luvuilla Raumanlinna ja Otava olivat lyseon opettajakunnan mielestä samanlaisia paheiden pesiä, kuin mitä Seurahuone oli ollut.

Lyseossa kuten muissakin kouluissa käytettiin ruumiillista kuritusta aina 1960-luvulle asti. Tukkapöllyt ja läimäytykset olivat tavallisia rangaistuksia kurittomille teineille. Karttakepit olivat kulutustavaraa lyseossa. Yksi jos toinenkin opettaja hakkasi niitä pulpettiin säpäleiksi. Jälki-istuntoa annettiin pienistäkin rikkeistä. Lyseossa oli voimassa kurinpitokeinona karsserirangaistus eli aresti aina vuoteen 1972 asti. Arestiin saattoi joutua 4-6 tunniksi. Sitä kuitenkin käytettiin harvoin enää 1950- ja 1960-luvuilla.

Monet kovia kokeneista pojista lähtivät suosiolla pois lyseosta ja jatkoivat opintojaan Kiukaisten, Eurajoen tai v. 1960 perustetussa Rauman yhteiskoulussa. Kiukaisten yhteiskoulu oli suosittu, koska opetus siellä oli uudenaikaista ja sinne oli hyvät yhteydet rautateitse. Oppilaat saattoivat asua kotona ja kulkivat junalla kouluun joka päivä.

Lyseolle kuten monille muillekin oppikouluille oli tyypillistä suuri luokan tuplaajien määrä. Luokalta saattoi 12–25% oppilaista saada ehdot ja niiden suorittaminen kesällä ei oikein innostanut. Niinpä suosiolla käytiin koko luokka uudelleen. Muutamille neloset tulivat yllätyksinä suorituksista riippumatta. Vähintään kahden nelosen vuoksi suoraan luokalleen jäi keskimäärin 10–15% luokan oppilaista, joskus jopa 26,5 % oppilaista kuten v. 1957 tapahtui yhden luokan kohdalla.

Jotkut oppilaat saivat elinikäisiä traumoja lyseon kurista, toisille taas karut kokemukset ovat luoneet hyvää pohjaa itsenäistymiselle ja itseluottamukselle. Sittemmin kuri alkoi löystyä yhteiskunnan muutoksen myötä. Tässä eräs esimerkki 1970-luvulta:

Erään tunnetun raumalaisperheen nuorin poika Heikki kävi silloin lyseota ja myöhästyi usein tunneilta. Syyt olivat monenlaisia.

- 1) ajoi ohi sumussa
- 2) ryhmittyi väärin uusissa liikennevaloissa
- 3) käsi osui lyhtypylvääseen
- 4) klummi kurkussa jne.

Aina oli kuitenkin isän nimi alla poissaolovihossa. Kerran Heikki ei tullut syksyllä ollenkaan kouluun. Sitten tuli rehtorille Argentiinasta kortti, jossa luki, että tämä

laiva tulee Eurooppaan ehkä ensi viikolla. Terveisiä kaikille! Heikki. Heikin kesäinen interreil-matka oli muuttunut kansipojan pestiksi rahtilaivaan.

KOULUTERVEYDENHUOLTO

Yhteislyseon koululääkärinä oli toiminut kaupunginlääkäri, kunnes valtuusto lakkautti koululääkärin viran v. 1915. Oma koululääkäri saatiin taas v. 1926. Pahimpia ongelmia oppilaiden terveydentilassa oli vähäverisyys (anemia) ja erilaiset tarttuvat taudit.

Sodan jälkeen lyseolla oli oma koululääkäri ja oppilaiden säännölliset lääkärin tarkastukset alkoivat v. 1950. Lyseolle saatiin lääkärin avuksi terveyssisar syksyllä 1966. Lääkärin vastaanotto oli kaksi kertaa kuukaudessa, ja lukuvuodesta 1974–75 lähtien lääkäri oli tavattavissa kerran viikossa.

Terveyssisar oli tavattavissa kolme kertaa viikossa.

Kun lyseo pääsi muuttamaan uuteen koulutaloon Aittakarinkadulle, terveydenhoitaja sai omat vastaanottotilat. Paremmat vastaanottotilat saatiin Lyseon lisäsiiven valmistuttua v. 1986. Lyseon pitkäaikaisimpana terveydenhoitajana on toiminut Raija Grundström-Kalin v. 1982 lähtien aina vuoteen 2013 asti.

Koulupsykologin ja koulukuraattorin palveluja on ollut saatavilla 1970-luvulta lähtien.

LYSEO AITAKARINKADULLE v. 1969

Uuden koulurakennuksen suunnittelu oli alkanut jo v. 1964. Kaupunki lahjoitti valtiolle n. kahden hehtaarin tontin koulua varten Sinisaaresta. Koulun suunnittelivat arkkitehdit Reino Lukander ja Olli Vaahtera. Rakennustyöt alkoivat v. 1967 ja koulu valmistui v. 1969. Arkkitehtuuriltaan se edustaa modernismia.

Koulurakennus vihittiin käyttöön 31.3.1970. Vihkiäispuheessaan rehtori Ilmo Vuorinen toisti koulurakennuksen peruskirjassa esitetyn toivomuksen:

”Siirtyköön tähän kouluun se henki, joka vanhassa on parasta ollut! Kasvakoon tässä miehiä maalle ja kansalle!”

Uuden lyseorakennuksen pääurakoitsijana oli rakennusliike M. Suoramaa & Co. Rakennuksen kokonaiskerrosala oli 6200 m². Rakennus jakaantui viiteen osaan: A-osa käsitti puu- ja metallityöpajat sekä vahtimestarin ja talonmiehen asunnot (myöh. pienluokka ja sosiaaliohjaajan huone), B-osa käsitti keittolan ja oppilasruokalan, C-osa keskusaulan ja varsinaiset opetustilat, D-osa käsitti opettajien tilat sekä E-osa liikuntasalin ja pukusuojat. Rakennuksen kustannusarvio oli noin 3,5 miljoonaa markkaa.

Koulu jakaantui lukio-osaan, joka sijaitsi koulun pohjoispäässä ja keskikoulupuoleen, joka sijaitsi eteläpäässä rakennusta. Koulussa oli 23

luokkahuonetta, joista osa oli eri aineiden erikoisluokkia. Lisäksi koulussa oli puu- ja metallityöpajat, tiloja opettajien, liikunnan, terveydenhoidon, oppilaskunnan ja ruokalan tarpeisiin sekä eri aineiden varastotiloja. Koulu oli suunniteltu n. 840 oppilaalle.

Koulu oli sisätilojen suunnittelun osalta aikaansa edellä. Koulun luokkatilat ryhmittivät kolmeen kerrokseen suuren keskusaulan ympärille. Koulun tiloihin toi väljyyttä se, että lukiopuolen luokat ja niiden pienet eteisaulat olivat parvien kautta yhteydessä keskusaulaan. Keskusaulan monikäyttöisyyttä lisäsi sen päädyssä oleva näyttämö. Keskusaularatkaisu oli aiemmin toteutettu vain Kouvolan lyseossa ja sen rakentamiseen Raumalle tarvittiin erikoislupa rakennushallitukselta. Alkuperäisten piirustusten mukaista keskusaulaa ei saatu, mutta toimiva, monikäyttöinen ja koulun avaruutta lisäävä ratkaisu kylläkin. Uusi rakennus toi koulutyöhön merkittäviä parannuksia. Eri aineiden omat luokat ja väljemmät tilat tekivät opiskelusta ja opettamisesta helpompaa. Uutta oli ruokalan ja teknisen käsityön tilojen saaminen lyseoon. Lukusuunnitelmaan palautettiin tekninen työ, joka oli v. 1958 lähtien ollut pois opetusministeriön erikoisluvalla.

Uuden koulutalon myötä myös opetusmenetelmät alkoivat kehittyä uusien parempien opetustilojen myötä. Vanhaan lyseoon oli hankittu 1950-luvun lopussa levysoitin, magnetofoni, mikrofoni ja vahvistin, mutta niiden käyttö oli vähäistä, koska luokissa ei ollut pistorasiaa! Koulun opetusvälineistöstä uusittiin yli 90 %. Vanhasta koulusta siirrettiin pääasiassa vain luonnontieteellisen opetuksen välineistö. Wivi Lönnin koulutalon muu irtaimisto ja välineistö myytiin huutokaupalla raumalaisille.

Valtio myi Valtakadun lyseon kiinteistön paikalliselle osuuskaupalle 1,2 miljoonalla markalla. Vanha Wivi Lönnin suunnittelema koulutalo purettiin v. 1972 ja tilalle rakennettiin ajan hengen mukainen tavaratalo.

LYSEOSTA YHTEISLYSEO v. 1972

Aika oli muuttunut, eikä enää pidetty pedagogisesti tarkoituksenmukaisena opettaa poikia ja tyttöjä eri oppilaitoksissa. Niinpä Rauman lyseokin kuten myös tyttölyseo muuttuivat yhteislyseoiksi v. 1972. Lyseon nimi muuttui Rauman yhteislyseoksi ja sen nimisenä se toimi vuosina 1972–76.

PERUSKOULU v. 1976

Yhteislyseo/lyseo oli ollut valtion koulu vuodesta 1928 lähtien, mutta nyt peruskoulu-uudistuksen myötä yläaste ja lukio tulivat osaksi kaupungin

koululaitosta. Koulun nimikin vaihdettiin Sinisaaren yläasteeksi ja Sinisaaren lukioksi. Nimi ei kuitenkaan soveltunut ollenkaan pitkät perinteet omaavalle koululle. Lukion nimi vaihdettiin Rauman Lyseon lukioksi jo v. 1978. Yläasteen osalta nimi muutettiin vasta v. 1985, jolloin koulusta tuli Rauman Lyseon yläaste. Peruskoulu merkitsi valtavaa muutosta koko koulujärjestelmässä. Kouluun ei enää pyritty, koulu oli ilmaista, opetusryhmät pienenivät ja opetusmenetelmät kehittyivät. Luokallejääminen oli todella harvinaista, ja heikompia pyrittiin auttamaan erilaisin tukitoimin: tukiopetuksella, tasokurssien avulla tai koulukuraattorin ja -psykologin avulla sekä myöhemmin ns. kymppiluokan avulla. Opintojen ohjaus tuli entistä tärkeämmäksi, ja kouluihin tulivat opinto-ohjaajat. Jako kansalaiskouluun ja oppikouluun poistui. Kaikilla oppilailla oli nyt mahdollisuus jatko-opintoihin lukiossa tai ammattikoulussa.

Yläasteen rehtoriksi valittiin matematiikan, fysiikan ja kemian lehtori Auvikki Erva. Hän oli tullut Lyseoon v. 1961 ja jäi eläkkeelle v. 1990. Ervan jälkeen rehtorina on toiminut englannin ja ruotsin lehtori Raija Ahlbom v. 2011 asti ja hänen jälkeensä matemaattisten aineiden lehtori Juha Nupponen kaksi viimeistä toimintavuotta.

Peruskoulu-uudistuksen myötä koulujen toimintaa ohjasivat johtokunnat. Kouluissa toimivat myös vanhempainneuvostot ja kouluneuvostot aina 1980-luvun puoliväliin asti, jolloin ne lakkautettiin. Kouluneuvostot olivat tulleet kouluihin 1970-luvun alussa. Niiden tehtävänä oli järjestysääntöjen luominen, kurinpitotoimet ja teemapäivien järjestäminen. Kouluneuvostovaaleihin yritettiin tuoda myös politiikkaa, mutta kokeilu oli epäonnistunut.

Kouluneuvostoja ei kaivannut kukaan niiden toiminnan loputtua. Teinikunta muuttui peruskoulussa oppilaskunnaksi, mutta tehtävänä oli edelleen koulun oppilaiden aktivoiminen toimintaan koulun ja yhteiskunnan hyväksi.

Opetuksessa peruskoulu merkitsi pienempiä opetusryhmiä. Ennen peruskoulua opetusryhmät olivat n. 40 oppilaan kokoisia mutta peruskoulun myötä maksimikooksi tuli 32 oppilasta. Oppilaat jaettiin tasokursseihin matematiikassa ja kielissä. Tasokurssit poistettiin 1980-luvun puolivälissä.

Peruskoulussa saattoi ala-asteella valita vieraaksi kieleksi englannin, ranskan, saksan, ruotsin tai venäjän. Erikoisia kieliä valinneet siirtyivät Lyseon yläasteelle. Lyseosta tuli näin Rauman kielipainotteinen yläaste. Peruskoulun myötä opinto-ohjelmaan tulivat valinnaiset aineet 8. luokalta lähtien. Aluksi niitä olivat mm. englanti, ranska, saksa, venäjä, konekirjoitus, kaupalliset aineet, tekninen- ja tekstiilityö, tietotekniikka, musiikki ja kuvataide.

1980-luvun puolivälissä sekä yläasteelle että lukioon laadittiin oma Rauman kaupungin opetussuunnitelma, joka antoi mahdollisuuden kuntakohtaisiin erikoiskursseihin.

Oppilaat, joilla oli erityisiä ongelmia koulunkäynnissä, sijoitettiin tarkkailuluokalle. Lyseoon oma tarkkailuluokka saatiin v. 1982. Pitkän uran Lyseon tarkkailuluokan opettajana teki Yrjö Berg. Klinikkaopetus eli osa-

aikainen erityisopetus alkoi v. 1993 Hanna Leppäsen johdolla. Erityisopetusta tarvitsevien oppilaiden määrä on kasvanut 2000-luvulla. Lyseossa onkin Mea Nordberg toiminut toisena klinikkaopettajana v. 2007 lähtien.

Kun yläaste aloitti toimintansa, koulussa oli 327 oppilasta. Parina seuraavana vuotena oppilasmäärä kasvoi melkoisesti mutta alkoi sitten tasaantua. Yläasteen oppilasmäärä on 1980-luvulta lähtien vaihdellut 320–430 välillä. Koulun toiminnan loppuessa koulussa on 308 oppilasta.

LISÄRAKENNUS v. 1986

Lyseorakenmus oli alun alkaen suunniteltu poikaoppilaita varten, joten koulussa ei ollut kotitalousluokkia. Peruskoulun myötä kotitalous kuului kuitenkin opetussuunnitelmaan. Niinpä lyseolaiset joutuivat käymään Aronahteen yläasteella opiskelemassa tätä ainetta. Oppilasmäärän kasvaessa päätettiin Lyseolle rakentaa kotitalousluokat ja muita lisätiloja. Koulun länsipäätyyn rakennettiin lisäsiipi, johon sijoitettiin yläasteen kotitalouden ja tekstiilityön sekä koko koulun musiikin ja tietotekniikan opetus. Lisäksi kouluterveydenhuolto sai lisäsiivestä vastaanottotilat.

Seuraavana vuonna laajennettiin koulun ruokalaa ja saneerattiin luokkahuoneita. Yläasteen luokkia jaettiin kahtia pienempien opetusryhmien vuoksi. 1980-luvulta lähtien luokkakoko on ollut n. 20–25 oppilasta. Poikkeuksena ovat olleet musiikkiluokat, joilla oli yli 30 oppilasta aina 2000-luvun alkuun asti.

Seuraavaksi koulussa peruskorjattiin teknisen käsityön tilat v. 2003. Muita isompia korjauksia ei Lyseossa sitten olekaan tehty.

KERHOTOIMINTA

Kerhotoiminta alkoi vähentyä 1970-luvulta lähtien Lyseossa. Syynä oli varmasti erilaisten harrastusmahdollisuuksien lisääntyminen koulun ulkopuolella.

Muutamit kerhot kuitenkin olivat edelleen oppilaiden suosiossa.

Yksi suosituimmista kerhoista oli Rauman Lyseon Urheilijat. RLU on ollut merkittävä urheilu- ja liikuntaharrastuksen innoittaja koulussa. Myös tulokset ovat olleet hyviä. RLU:n jäsenistössä on ollut yli sata Suomen mestaria.

RLU:n merkittävin laji on 1950-luvulta lähtien ollut jääkiekko. Lyseon joukkue osallistui säännöllisesti koulujen jääkiekkocupiin. Koulun joukkue voitti kultaa v. 1978 ja 1981 joukkueella, jossa pelasivat mm. Jari Torkki ja Pasi Tuohimaa.

1980-luvun alussa tyttöjen liikunnan lehtori Anja Andersson ryhtyi vetämään RLU:n toimintaa Ilmo Vuorisen ohella. RLU:n toiminta jatkui aina 1990-luvulle asti. Se onkin ollut Lyseon historian pitkäikäisin kerho musiikkikerhon ohella.

Erkki Tallila johti Lyseon musiikkikerhoa vuoteen 1980 asti. Kerho jakaantui

klassiseen ja poposastoon. Kerho aloitti ns. soittajaisten järjestämisen koululla. Soittajaisiin saatiin esiintyjiksi maamme eturivin taiteilijoita, jotka usein olivat samalla koulun entisiä oppilaita. Koululla konsertoivat mm. Vesa ja Elina Vaahtoranta, Matti Raekallio, Eero Heinonen ja Erkki Kantola. Myös Ralf Gothóni kävi konsertoimassa lyseolla 1970-luvun alussa. Lyseon aula oli Raumalla usein konserttien pitopaikkana ennen Rauma-salin valmistumista v. 1984. Koulussa toimi edelleen Anemone-kerho biologian ja maantiedon harrastajille. Kerho käsitteli jo 1970-luvulla edelleen ajankohtaisia aiheita kuten Afrikan ja Lähi-Idän tilannetta sekä saasteongelmaa. Lisäksi koulussa toimi vieraiden kielten kerhoja, joissa hiottiin suullista kielitaitoa. Myös shakkikerho jatkoi toimintaansa. Kuvaamataidon kerho aloitti toimintansa v. 1988. Rauman Yhteislyseon Kristillinen Yhdistys toimi aktiivisesti 1970-luvulla, mutta sen toiminta laantui 1980-luvun puolivälissä. Ilmaisutaidon kerho toimi vilkkaasti 1980-luvulla, kunnes ilmaisutaito saatiin valinnaisaineeksi 1990-luvulla. Kerhotoiminta oli ehkä vilkkainta koko Rauman kaupungissa ja kiitos kuului paitsi aktiivisille oppilaille myös innostaville kerhojen vetäjille. Kerhotoiminta loppui lähes kokonaan 1990-luvun laman ja säästöjen seurauksena. Uudelleen kerhotoimintaa on herätetty henkiin 2010-luvulla. Koulussa on viime vuosina toiminut mm. liikuntakerho, kotitalouskerho, kuvataidekerho ja tekstiilityökerho.

ERIKOISLUOKAT

Koulun kerhotoiminnan väheneminen korvattiin Lyseossa erikoisluokkatoiminnalla, jossa oppilaille oli mahdollisuus kehittää omaa erityisosaamistaan kouluaikana. Yläasteen erikoisluokkia oli Raumalla vain Lyseossa ja Aronahteen peruskoulussa. Lyseoon perustettiin musiikkiluokka, kuvataideluokka, englantipainotteinen luokka, matematiikkapainotteinen luokka ja yrittäjyysluokka. Kaikilla näillä luokilla omaa erikoisainetta saattoi opiskella 2-4 h enemmän viikossa kuin normaalissa opetuksessa.

MUSIIKKILUOKKA

Musiikkiluokkatoiminta alkoi Rauman kaupungissa v. 1973. Ensin Karinkoulussa opettaja Lasse Kempaksen johdolla. Vuodesta 1976 alkaen musiikkiluokat perustettiin vuorovuosin Karin- ja Tarvonsaaren kouluun. Tarvonsaaressa opettajana toimi Lasse Selänne. Tarvonsaaren koulu lakkautettiin v. 1985, ja sen jälkeen musiikkiluokka toimi vain Karinkoulussa. Syksyllä 1977 ensimmäiset musiikkiluokkalaiset siirtyivät Lyseoon ja muodostivat sinne oman erikoisluokan. Aluksi luokkien musiikinopettajina toimi

ala-asteen musiikinopettajia mm. Lasse Selänne ja v. 1980 lähtien musiikin lehtori Marja-Liisa Lehtonen.

Musiikkiluokan oppilaat valitsivat erikoisaloikseen joko **kuoron, orkesterin** tai **bändin**. Näitä harrastettiin koulupäivän jälkeen kerhoissa. Kuoroja johti Marja-Liisa Lehtonen, orkesteria johtivat mm. Guido Kriik, Timo Katila ja Jukka Lahtinen, bändiopettajina toimivat mm. Reijo Takku Ylinen, Mika Hella, Jarmo Rintala, Sampo Lyly, Arto Mäkelä, Sean Griffin ja Leo Hatamo.

Lyseon **kuoroihin** kuului n. 60 laulajaa yläasteelta ja lukiosta. Kuoro esiintyi lähes kaikissa koulun tilaisuuksissa. Mieleenpainuvimmat esitykset ovat olleet jokavuotiset Lucia-konsertit Pyhän Ristin kirkossa. Itsenäisyyspäivän yhteiskonsertti yhdessä Veteraanikuoro Iskun kanssa on myös jäänyt oppilaiden ja opettajien mieliin. Vaikuttavia ovat olleet myös Nuorten isänmaalliset yhteiskonsertit Rauman Poikasoittokunnan, Poikakuoron, Veteraanikuoro Iskun ja Lyseon musiikkiluokkien kuorojen kanssa joulukuussa Rauma-salissa. Näitä konsertteja järjestettiin parinkymmenen vuoden ajan.

Lyseon musiikkiluokat ovat toteuttaneet **musikaalit**: Joulukalla, Outolintu ja Ruma Ankanpoikanen. Jokainen kahdeksasluokka vuorollaan teki **pienoismusikaalin** Kuuntele Mua, yhdeksäsluokka hoiti Lucia-kiertueet ja bändiläiset esiintyivät vuosittain vappukonserteissa.

Lyseon kuorot tekivät ulkomaisia konserttimatkoja ja konsertoivat Ruotsissa, Tšekkoslovakiassa, Norjassa ja Unkarissa. Orkesteri konsertoi Ruotsissa. Kuorot ja bändit tekivät yhteiset opinto- ja esiintymismatkat Latviaan, Tanskaan, Irlantiin ja Turkkiin.

Bändibuumi kuihdutti orkesterin toiminnan 2000-luvun alkuvuosina. Koulussa toimi parhaimpina vuosina 4-5 bändiä. Bänditoiminta saavutti huippunsa 2008–2010, jolloin koulun bändejä ohjasi Sean Griffin. Koulun bändit osallistuivat parina vuotena rockin SM-kisoihin ja v. 2009 Waunu voitti yläasteiden sarjan.

Jotta kaikki hienot suunnitelmat saatiin toteutettua, tarvittiin vanhempien apua, ja niin perustettiin rehtori Ervan avulla Musiikkiluokkien Vanhempain Tuki-niminen yhdistys v. 1984. Lukuvuonna 1990–91 yhdistys rekisteröityi virallisesti **Raumus ry**:ksi. Yhdistys hankki varoja mm. konserttien, myyjäisten ja arpajaisten avulla. Näin pystyttiin tekemään opinto- ja konserttimatkoja ulkomaille ja hankkimaan kuorolle esiintymisasut. Raumuksen kanssa hoidettiin myös tsekkiläisen ja unkarilaisen kuorojen vastavierailut Raumalle.

Raumus ry:n puheenjohtajina ovat toimineet mm. Auvikki Erva, Minna Heldt, Hanna Käkönen, Pekka Palmu, Tuomo Grundström, Minna Manikka-Aho-Lehto, Matti Kiiskilä ja Kirre Koivunen.

Lähes tuhat raumalaista nuorta on saanut opetusta musiikkiluokalla. Menestyneisiin musiikkiluokkalaisiin kuuluvat mm. kapellimestari Hannu Lintu, Tukholman filharmonikkojen käyrätorvensoittaja ja Hannoverin musiikkikorkeakoulun professori Markus Maskuniitty, viulistit Pasi Eerikäinen ja Susanna Salokaarto, pianistit Kari Syväniemi ja Mikko Heininen, käyrätorvistit Petri Vainiotalo ja Elisa Unkila, klarinetisti Eeva Mäenluoma, oboisti Soineli Suomela, musiikin monitaitajat Anna, Eero ja Esko Grundström, musiikkitalon johtaja Katja Leppäkoski, Tuulikki Laes, Fanni Lehto ja monet muut. Lyseon kuorotoiminnassa ovat syntyneet yhä edelleen toimivat lauluyhtyeet: Gay-kuoro Sirppi ja Myytti.

Ala-asteella saatu musiikkitieto ja – taito täydentyi yläasteella ja siirtyi lukioon asti musiikin erikoiskurssien myötä. Oppilaat saivat siis yhdeksän vuoden ajan musiikin erikoisopetusta. Tässä työssä kaupungin musiikkiluokkien opettajat ovat tehneet ainutlaatuisen työn. Lyseon osalta Marja-Liisa Lehtosen aktiivinen ja innostava esimerkki ja asiantuntemus sekä työlle uhrattu oma aika ovat suuren kiitoksen arvoisia.

Marja-Liisa Lehtonen toimi Lyseon ja Yhteislyseon musiikin lehtorina v. 2007 asti ja sen jälkeen Lyseon musiikin lehtorina v. 2010 asti. Lyseossa musiikkiluokkien opettajina ovat sen jälkeen toimineet Taija Nummijärvi ja Sonja Siliämaa.

KUVATAIDELUOKKA

Kuvataideluokkakokeilu aloitettiin Lyseossa v. 1985. Kuvataideluokkia siihen aikaan oli vain muutamassa koulussa Suomessa. Opetushallituksesta tuli ehdotus kuvataideluokan perustamiselle kokeiluna. Rehtori Auvikki Erva halusi ottaa haasteen vastaan, ja niin kuvataiteen lehtori Mari Aspola ryhtyi suunnittelemaan opetusta. Pääpaino kokeilussa oli tutkia, miten hyvin yleinen opetussuunnitelma toteutuu kuvataideluokalla ja millaisia vaikutuksia erikoisluokalla koulun arjessa muuten on. Kyselytutkimukseen osallistuivat oppilaat itse, koulun opettajat ja lasten vanhemmat. Tulokset olivat niin positiivisia, että kokeilun jälkeen kuvataideluokasta tuli musiikkiluokkien tapaan osa koulun normaalia opetusta. Kuvataideluokan idea laajeni ympäri Suomea ja

on näinä päivinä itsestään selvyys.

Yläasteen oppilaat opiskelivat samassa luokassa kuin lukion oppilaat. Vuorovaikutus kumminkin puolin oli rikastuttavaa. Yhteisiä näyttelymatkoja tehtiin ahkerasti Helsinkiin, Tampereelle, Turkuun ja Poriin. Raumalaisia taidemuseoita, Rauman museota ja Korjausrakentamiskeskus Tammelaa käytettiin tunteihin oman luokkatilan jatkeina. Yhteistyö oli saumatonta ja vapaata; meihin luotettiin, mikä osaltaan kasvatti nuorten itseluottamusta ja luonnollisuutta työskennellä kurinalaisesti missä vain. Vanha Rauma ja sen asukkaat tulivat tutuiksi, sosiaalisuus oli läsnä ja loi omaa arvoperustaa kaikelle. Rehtori Auvikki Ervan mielestä musiikki- ja kuvataideluokkien merkitys ulottui laajalle koko koulun toimintaan. Yhteistyö lukion kanssa lisäsi yhteishenkeä koko koulussa.

Leirikouluja alettiin pitää varhain; ensimmäinen suunnattiin peräti Partiokariin. Myöhemmin mentiin sitten jo Norjaan, Ruotsiin, Viroon ja Tanskaan. (Unohtumaton leirikoulu lukiolaisten ja Raumanmeren lukion oppilaiden kanssa Venetsiaan oli tehty jo vuonna 1983.)

Koulun omat erikoiskurssit lukiossa laajensivat oppilaiden mahdollisuuksia opiskella laajemmin kuvakulttuuria; abiturientit voivat keskittyä itse suunnittelemaansa lopputyöhön ennen yleistä valtakunnallista taito- ja taideaineiden lukiodiplomia. Kuvataideluokkalaisille jatkuva lukiolaisten töiden ja työskentelyn seuraaminen oli osaltaan hiljaista opetusta ja esimerkkinä pitkäkestoisesta sitoutumisesta luovaan työhön.

Suomen EU-jäsenyys merkitsi uusia ulottuvuuksia; voitiin osallistua kansainvälisiin niin Pegasos- kuin Comenius-projekteihin vuodesta 1996. Vuorovaikutus italialaisten, espanjalaisten ja ranskalaisten kanssa innosti uudella tavalla kansainvälisyyteen ja kieliopintoihin niin opettajaa kuin oppilaita. Suuri huipentuma oli kaikkien raumalaisten koulujen ensimmäinen yhteinen EU-näyttely ”Koulu adoptoi monumentin” Rauman taidemuseossa syystalvella 1998, jolloin kuvataideluokkalaiset esiintyivät lukiolaisten rinnalla edustavasti. (sidottu kirja dokumenttina)

Mari Aspola toimi yläasteen ja lukion kuvataiteen lehtorina v. 2000 asti ja sen jälkeen Rauman Yhteislyseon lukion kuvataiteen lehtorina vuosina 2000 - 2007. Mari Aspolan jälkeen v. 2000 lähtien yläasteen kuvataideluokkia ohjasi Kirsi Kuusisto (ent. Vihervirta). Kuvataideluokkien eri projektit näkyivät koko koulussa. Luokan oppilaat myös maalasivat edustavat kuvat Lyseon koulurakennuksista koulun 110-vuotisjuhlien kunniaksi.

Kuvataideluokkatoiminta on ollut Rauman Lyseon peruskoulussa pitkäkestoista ja mahdollistanut oppilaille syvällisiä prosesseja ja hienoja projekteja. Vuodesta 1985 alkaen on kuvataideluokalle valittu vuosittain luokallinen ja joinakin suosittuina vuosina kaksi luokallisia oppilaita, jotka ovat halunneet saada enemmän oppia visuaalisesta kulttuurista ja kuvien toteutuksesta. Meneillään on siis 28. kuvataideluokkavuosi! Arkisen aherruksen ohella yhteistyönä ovat

syntyneet mm. sellutehtaan seinälle ESKO eli Elämän Suuret Kuusen Oksat - maalaus selluarkeille, Marttilanmäen vanhainkodin Vuodenajat-seinämaalaukset, Seminaarinmäen kukkaistutukset ja puutarha-aiheinen näyttely Marelaan. Oppilaat ovat myös tehneet mielenkiintoisia ja ajatuksia herättäviä installaatioita kaupunkiin RaumArsin (Rauman Taiteilijavierasohjelman) ulkomaalaisten taiteilijoiden kanssa. Kuvataideluokan oppilaiden ohjaaminen on ollut palkitsevaa paitsi kuvataideopettajille myös luokkia opettaville muillekin opettajille. Luovat, innostuneet ja ideoita pursuavat oppilaat ovat kaiken opetuksen suola. Kuvataide on ehdottomasti tämän ajan oppiaine. Kuvanlukutaito, kulttuuri- ja ympäristökasvatus sekä luovuuteen ja innovatiivisuuteen panostaminen tuottavat tuloksia myöhemmässä elämässä. Se on erityisen tärkeä aine varsinkin täällä Raumalla, Unescon maailmanperintökohteessa. Kirsi Kuusiston jälkeen kuvataidetta opettivat kuvataiteen maisterit Janne Ruohonen, Senja Valo, Elina Hakala ja Heidi Lehtonen.

MUUT ERIKOISLUOKAT

Matematiikkapainotteinen luokka perustettiin Lyseoon v. 1994. Sen jälkeen oppilaiden kiinnostuksen mukaan joko koko luokka tai vain osa siitä on saanut laajempaa matematiikan opetusta.

Luokan perustaminen oli luokkaa ohjaavien opettajien mielestä tarpeellista, koska oppilaiden matemaattisessa käsityskyvyssä saattoi olla useiden vuosien ero heidän tullessaan yläasteelle. Näin pystyttiin etenemään pidemmälle nopeammin kehittyneiden opetuksessa, mutta hitaammatkin hyötyivät tästä, koska heitä voitiin opettaa heidän oman kehitystasonsa mukaisesti.

Matematiikkapainotteisuus näkyi myös tuloksissa. Lyseon monet oppilaat ovat päässeet valtakunnallisissa matematiikkakilpailuissa loppukilpailuun asti. Kerran Lyseoon on tullut myös Sirius-palkinto fysiikkakisoissa menestyneelle oppilaalle.

Luokan ohjaavina opettajina ovat toimineet mm. Aila Nera ja Juha Nupponen. Englantipainotteinen luokka oli perustettu Normaalikouluun 1990-luvun alussa. Nämä oppilaat halusivat sitten jatkaa englannin tehostettua opiskelua yläasteella. Lyseoon perustettiin englantipainotteinen luokka v. 1998. Luokalle otettiin oppilaita pääsykokeen perusteella muiltakin ala-asteilta kuin Normaalikoulusta. Vuoden 1998 jälkeen Lyseossa on aloittanut englantipainotteinen luokka joka vuosi aina vuoteen 2010 asti.

Englantipainotteisen luokan tavoitteena on englannin suullisen ja kirjallisen taidon tehostaminen sekä perehtyä syvällisemmin englanninkielisten maiden kulttuuriin. Englantipainotteiset luokat ovat toteuttaneet monia projekteja koulun muiden oppilaiden iloksi mm. muutaman kerran William Shakespearen Romeon ja Julian alkuperäisenglannilla. Luokan opettajina ovat toimineet Nina

Katajamäki ja Kirsi Hannukainen.

Yrittäjyyskasvatus on nähty tärkeäksi 1990-luvulta lähtien. Yrittäjyyskasvatus ei ole vain yrittäjyyden opetusta vaan siinä pyritään kasvattamaan oppilaita omatoimiseen, yritteliääseen elämäntapaan. Lyseoon perustettiin yrittäjyyskasvatusluokka v. 2009.

KOULUTYÖTÄ PERUSKOULUSSA 1990-JA 2000-LUVUILLA

1990-luvun alun lama tuntui myös Lyseon toiminnassa. Koulun määrärahoja leikattiin yli 10 %:n verran. Tämä asetti melkoisia haasteita uudelle yläasteen rehtorille Raija Ahlbomille kuten myös opettajakunnalle.

Säästöt merkitsivät kerhotoiminnan loppumista, tukiopetuksen vähenemistä ja suurempia opetusryhmiä.

Samaan aikaan kuitenkin toteutettiin kaikenlaisia uudistuksia, joiden vaikutukset koulutyöhön eivät olleet kovin pitkäikäisiä. Koulukohtaiset opetussuunnitelmat valmistuivat 1990-luvun alussa. Tämä mahdollisti koulukohtaisten syventävien kurssien tarjoamisen oppilaille. Näistä sitten luovuttiin suurelta osin 2000-luvulla.

Lukion mallin mukaisesti myös yläasteella siirryttiin jaksojärjestelmään, jossa opiskeltavien aineiden lukumäärää vähennettiin mutta niiden tuntimääriä lisättiin jakson aikana. Tässäkin asiassa palattiin maltillisempaan malliin 2000-luvulla.

Koulutyö sujui niukoista varoista huolimatta mallikkaasti. Lyseon oppilaat, niin yläasteen kuin lukionkin, loistivat edelleen musiikin ja kuvataiteen saralla. Myös valtakunnallisissa matematiikka- ja taloustietokilpailuissa oppilaat pääsivät usein loppukilpailuun asti: taloustiedossa saavutettiin kaksi kertaa toinen ja kerran kolmas sija. Yritys Hyvä-kirjoituskilpailussa oppilaat menestyivät myös hyvin ja voittivat monta kertaa koko kilpailun. 2000-luvun jälkipuolella koulussa innostuttiin yrittäjyyskasvatuksesta, ja oppilaat osallistuivat monena vuonna Nuori Yrittäjyys-ohjelmaan. Fabreko NY:n liikeidea valittiin Suomen parhaaksi v. 2009 ja Aarrearkku NY:n seuraavana vuonna.

Kokonaisuutena Lyseon tulokset olivat erinomaisia. Valtakunnallisessa Pisa-testissä vuonna 2000 Lyseo oli Suomen kymmenen parhaimman koulun joukossa!

KÄÄNNEKOHTIA RAUMAN LYSEON LUKION TOIMINNASSA

OPETUSSUUNNITELMISSA

Kouluhan aloitti toimintansa Sinisaaren lukio nimisenä syksyllä 1976. Samalla koulusta tuli jälleen kaupungin ylläpitämä oppikoulu. Tämä koulun paikallisnimi

poistui jo seuraavana lukuvuonna. Samalla poistui lukiolaitokseen kuulunut pitkä perinne linjakokoinen tuntijako. Tilalle tuli kolmiosainen tuntijako yhteisine ja valinnaisine tunteineen sekä harjoitus- ja erikoiskursseineen. Vuonna 1971 oli siirrytty viisipäiväiseen työviikkoon. Kuusipäiväisen työviikon tuntijakoa ei mitenkään oltu saatu mahtumaan viiteen päivään, niinpä tuntijako oli venytetty kymmenpäiväiseksi. Elettiin siis kahden viikon periodeissa. Oli selvää, että rakennelma oli vain väliaikainen.

Lukuvuonna 1982–1983 ryhdyttiin toteuttamaan ”vuosisadan koulu-uudistusta” kurssimuotoista lukiota. Iskusanoja olivat kurssimuotoisuus ja jaksollisuus. Nyt tuntijako saatiin mahtumaan viisipäiväiseen työjärjestykseen. Oppiaineiden kurssit opiskeltiin keskitetysti viisi tuntia viikossa seitsemän ja puoli viikkoa kestävä jakson aikana. Näin menetellen lukuvuodessa oli viisi jaksoa.

Lukukausikohtainen oppilasarvostelu meni tämän uudistuksen myötä historiaan. Arvostelu annettiin jaksoittain suoritettujen kurssien mukaan.

Kuntakohtaiset opetussuunnitelmat otettiin käyttöön vuonna 1986 ja sitten koulukohtaiset lukusuunnitelmat vuonna 1994.

Nämä toimet olivat vain enne siirtymiselle ”vuosituhannen koulu-uudistukseen” luokattomaan lukioon. Valinnaisuus oli nyt mahdollista myös oppiaineiden sisällä. Teknisesti asia hoidettiin niin sanotulla kurssitarjottimella. Tarjotin oli kouluvuoden suunnittelun tärkein paperi. Siihen oli sijoitettuna tulevan lukuvuoden kaikki kurssit. Oppilas teki keväällä valintansa ja henkilökohtainen seuraavan lukuvuoden oppimissuunnitelma oli valmis. Järjestelmään kuului, että tehtyä suunnitelmaa voitiin joustavasti muuttaa. Rauman kantakaupungin lukioilla oli paineita siirtyä luokattomuuteen etuajassa. Tämä tehtiinkin teknisesti jo poistuvan lukusuunnitelman ajalla vuonna 1993. Valtakunnalliset puitteet koulukohtaisille opetussuunnitelmille annettiin sitten vuonna 1994. Luokattomuus poisti osan vanhaan järjestelmään liittyvästä dramatiikasta. Ei tule ehtoja, ei siirtoa ylemmälle luokalle, luokalle jäämisestä nyt puhumattakaan, lukuvuoden päätös oli yksi jakson vaihtuminen muiden joukossa.

Lukusuunnitelmia tarkasteltaessa on nähtävissä selvä kaari, pyrkimys yleisestä yksityiseen, kohti yksittäisen oppilaan tarpeet ja voimavarat huomioonottavaa koulua.

YLIOPPILASTUTKINNOSSA

Asetus ylioppilastutkinnosta 1947 antoi tutkinnolle raamit vuosikymmeniksi eteenpäin. Oli suoritettava neljä pakollista koetta äidinkieli, toinen kotimainen kieli ja vaihtoehtoisesti reaalikoe tai matematiikka ja lisäksi korkeintaan kaksi ylimääräistä koetta.

1960- luvun lopun ja 1970-luvun alun säädöksillä muutettiin tutkintoa kertasuorituksen kohtalonomaisuutta vähentäen kokelaille myönteiseen

suuntaan. Tuli väliarvosanat magna cum laude approbatur ja lubenter approbatur. Kokelas saattoi tulla hyväksytyksi ylioppilastutkintolautakunnan harkinnan mukaan vaikka yksi pakollisista kokeista olisi hylättykin. Hyväksyttyä koettakin sai yrittää korottaa kerran ja hylättyä kaksi kertaa. Lisäksi laajennettiin yksityisoppilaiden ja ammatillisen koulutuksen saaneiden osallistumismahdollisuuksia ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Luokattoman lukion lähestyessä ylioppilastutkintoa muokattiin melko perusteellisesti. Tutkinnon suoritus voitiin hajauttaa kolmeen peräkkäiseen kertaan esimerkiksi syksy, kevät, syksy. Terävimmän kärjen erottelemiseksi laudaturarvosanaa leikattiin eximia cum laude approbatur- arvosanalla. Laudatur-arvosanoja oli jaettu koekohtaisesti noin viidennes. Uusien laudaturien osuus oli enää kahdeskymmenesosa ja laudatur tuotti entisen kuuden puoltoosaa sijaan seitsemän. Uudistetun tutkinnon ensimmäiset suorittajat lakitettiin keväällä 1996.

Ylioppilastutkinnon tuloksia Rauman Lyseon lukiossa on eritelty aina vuosikertomuksissa ja yhteenvetona vuoteen 1993 asti historiakirjassa. Näistä vuosista voisi sanoa, että koulun tulokset olivat alkaneet nousta jo ennen yhteislyseon uuden tulemisen aikaa. Tulokset nousivat merkittävän hyviksi 1980-luvun puolivälissä. Veturina toimi omalta osaltaan musiikkiluokkien imu yläasteelle. Sieltä tuli kaikin puolin kyvykästä väkeä lukioon. Putoamisia maan pinnalle tosin välillä sattui. Yhdeksänkymmentäluku oli kuitenkin vankkaa nousun aikaa. Rauman Lyseon lukiosta tuli koulu, josta lähti suhteessa paljon opiskelijoita yliopistoihin ja yliopistoa vastaaviin korkeakouluihin.

RAUMAN YHTEISLYSEON LUKIO ELI RYLL v. 2000–2007

Rauman kaupungin opetustoimi ja virkamiehet olivat jo 1990-luvulta lähtien miettineet Lyseon lakkauttamista. Tämän seurauksena koulurakennusta ei saneerattu ja mm. viemäriputket pettivät usean kerran. Kaiken lisäksi oppilasmäärät alkoivat laskea ja niinpä lukioiden yhdistäminen tuli ajankohtaiseksi.

Lyseon lukio ja Aronahteen lukio yhdistettiin v. 2000. Lukion nimeksi tuli Rauman Yhteislyseon lukio eli RYLL kotoisammin Rylli. Koulu alkoi toimia Nummenvaheella Aronahteen lukion ja yläasteen rakennuksessa. Koulu laajeni myös vuodesta 1978 asti rakennuksessa toimineen kansalaisopiston tiloihin ja kansalaisopisto siirrettiin Lyseon lukiolta vapautuviin tiloihin Aittakarinkadulle. Koulua jouduttiin peruskorjaamaan uuden, isomman lukion tarpeita vastaavaksi. Koulurakennus on alun alkaen suunniteltu Rauman yhteiskouluksi. Sen on piirtänyt Erkki Karvinen ja koulurakennus vihittiin käyttöön v. 1962. Rakennusta on laajennettu myöhemmin B- ja C-osalla. Lisäksi kouluun on rakennettu erillinen ruokalarakennus v. 1966, ns. Nanun ruokala.

Koulutalo antoi lukion toiminnalle oivat puitteet. Oma rauha oli taivaallinen asia. Voidaan sanoa, että ensimmäinen vuosi oli suunnittelua, opetussuunnitelmien ja käytänteiden yhdistämistä. Toinen vuosi oli jo toteuttamista. Kolmantena vuonna pystyttiin jo katsomaan, mitä oli saatu aikaan. Omien kartoitusten ja Stakesin kouluterveyskyselyn perusteella voitiin todeta, että koulussa on tyytyväistä väkeä kateederin molemmin puolin. Erityisen tyytyväisiä oltiin hyvään työilmapiiriin, koulun tilojen yleiseen viihtyvyyteen ja siisteyteen, hyvään opetukseen ja auttavaiseen kansliaan. Tyytyväisiä oltiin myös laajaan ja monipuoliseen kurssitarjontaan, mikä olikin yksi yhdistymisen tavoitteista. Oli luotu hyvät puitteet menestykselle koulutyölle.

Ylioppilastutkinnossa Rauman Yhteislyseon lukiossa tulokset lähtivät keskinkertaisen alun jälkeen hyvään nousuun. Puoltoäänten keskiarvon perusteella laaditussa valtakunnan kattavassa yli neljänsadan lukion listassa koulu nousi varsin nopeasti sadan parhaan joukkoon ja pysyi siinä.

Ylioppilastutkinnon vapausasteita lisättiin edelleen, kevään 2005 kirjoittajat saattoivat koota neljä pakollista koettaan ilman toista kotimaista kieltä eikä kokeiden määrää rajoiteta. Tutkintoa voi myös täydentää ilman aikarajaa. Tutkinnon uudistaminen jatkui seuraavana vuonna. Tutkinnon 28 mahdollisesta kokeesta kolme, matematiikat ja reaalikoe, olivat muita kuin kielten kokeita. Nyt kaikki 11 reaaliainetta saivat oman kokeensa. 152-vuotiaasta varsin jähmeästä, kylläkin kaikin puolin kunnioitettavasta, instituutiosta oli tullut vikkela. Sekin on osa aikamme kuvaa..

Pian kävi selväksi, että Rauman kolmesta lukiosta ainakin yksi oli liikaa. Viidessä vuodessa yhdistymisen jälkeen oli lukiolaisten määrä vähentynyt yhden lukiollisen verran. Yhden lukion poistaminen Rauman lukioverkosta osoittautui kuitenkin mahdottomaksi asiaksi. Elokuussa 2005 kaupunginvaltuusto päätti vihdoin yli kymmenen vuotta kestäneen väännön Rauman lukioverkon rakenteesta. Elokuusta 2007 Raumalla on yksi lukio, jonka toimitilat ovat Ryllin käytössä olevat tilat lisättynä A-osassa toimineen Aronahteen peruskoulun tiloilla.

Lyseon lukiossa oli 211 oppilasta vuonna 1994, ja viimeisenä vuotena, vuonna 2000, jolloin lukion nimenä oli vielä Lyseon lukio, oppilaita oli 242. Vuonna 2007 eli Yhteislyseon viimeisenä vuotena oppilaita oli 340.

MUUTOKSEN TUULET

Rauma oli toisen maailmansodan jälkeen kasvanut ripeästi, koska tänne muutti runsaasti väkeä telakoiden ja teollisuuden työntekijöiksi. Uusille asukkaille rakennettiin asuntoja mm. Nummen alueelle, Syväraumaan, Pidesluotoon, Paroalhoon, Sampaanalaan ja Kourujärvelle. Myös kouluihin riitti oppilaita. Tilanne alkoi muuttua 1980-luvulle tultaessa. Kaupungin väkiluvun kasvu pysähtyi ja kääntyi laskuksi 1990-luvun alussa. Taustalla oli teollisuuden

rakennemuutos. Vuonna 1990 Raumalla oli alle 30 000 asukasta. Lisäksi asutus alkoi keskittyä uusille alueille kuten Pyynpäähän. Sinne rakennettiin 1980-luvun lopulla ala-aste. Raumanmeren koulu (entinen tyttölyseo) siirrettiin Karjalankadulta myös alueelle. Asutuksen siirtyessä näin Rauman reuna-alueille keskustan koulun eli Lyseon oppilasmäärät alkoivat laskea. Lyseon pelastukseksi koituivat erikoisluokat, jotka käänsivät sitten oppilasmäärät kasvuun. Lyseon lukioonkin riitti tulijoita, koska Lyseon peruskoulusta perinteisesti oli yli 60 %, joinakin vuosina jopa yli 70 % jatkanut opintojaan lukiossa.

Rauman maalaiskunta yhdistettiin kaupunkiin v. 1993 ja väkiluku lisääntyi n. 8500 hengellä, mutta alenevaa väestökehitystä ei saatu pysäytettyä.

Väestökehitys näkyi myös kaikkien koulujen oppilasmäärissä. Lukioden osalta merkittävä muutos tapahtui 2000-luvulla. Lukion suosio alkoi hiipua ja ammattikoulutuksen suosio puolestaan kasvaa. Lisäksi päättäjät tulivat vakuuttuneiksi, että keskittäminen suuriin yksiköihin on taloudellisin ja tehokkain tapa opettaa oppilaita. Ryhdyttiin suunnittelemaan koulujen lakkauttamisia.

LYSEON LAKKAUTTAMINEN v. 2013

Lyseon peruskoulun lakkauttamista puuhattiin jo 1990-luvulla. Silloin visiona oli siirtää oppilaat pois Lyseosta ja muuttaa rakennus kirjastoksi. Tätä hanketta ei toteutettu sen takia, että kaupungin hyvän taloustilanteen ja myönteisen valtionosuuspäätöksen takia oli varaa rakentaa uusi kirjasto.

Asia nousi uudelleen esille, kun Lyseon lukio ja Aronahteen lukio yhdistettiin. Lyseon kohtaloksi muodostuivat viemäriputket ja ilmastointi. Lyseorakennus oli siinä kunnossa, että se olisi pitänyt ehdottomasti peruskorjata. Lyseota varten tehtiinkin iso peruskorjaussuunnitelma, ja arkkitehtitoimisto laati piirustukset tätä varten. Kustannusarvio oli n. 5-6 milj. euroa.

Samaan aikaan vuosina 2004–2005 kuitenkin suunniteltiin kaupungin kouluverkon merkittävää muuttamista. Oli perustettu tilatoimikunta, joka laati suunnitelmat ala-asteverkon karsimiseksi ja lukioden yhdistämiseksi.

Tilatoimikunnan ehdotuksen mukaisesti viisi ala-asteen koulua lakkautettiin. Lukioverkkokin oli päättäjien mielestä edelleen liian suuri, ja niinpä Rauman kaikki lukiot yhdistettiin v. 2007. Nimeksi otettiin Rauman lukio. Aronahteen yläaste jouduttiin lakkauttamaan uuden lukion tieltä ja oppilaat sijoitettiin kaupungin muihin kouluihin.

Seuraavaksi piti ratkaista Lyseon kohtalo. Virkamiehet ja poliitikot pitivät Lyseon peruskorjauksen hintaa liian korkeana. Niinpä vaihtoehdoksi nähtiin kahden yhtenäiskoulun perustaminen Raumalle.

Turun yliopiston alaisen Normaalikoulun yhtenäiskouluhakemus opetusministeriölle tehtiin v. 2009, ja se hyväksyttiin tammikuussa 2012. Jo ennen Normaalikoulun saamaa lupaa valtuusto teki päätöksen Lyseon lakkauttamisesta:

14.12.2009 kaupunginvaltuusto päätti äänestyksen jälkeen hyväksyä tilatoimikunnan esityksen Rauman Lyseon peruskoulun toiminnan lakkauttamisesta 31.7.2013 lukien.

Päätös sisälsi myös päätöksen yhtenäisen peruskoulun perustamisesta Nanun koulun yhteyteen 1.8.2013 lukien ja opetusta koskevan ostopalvelusopimuksen valmistelusta Turun yliopiston kanssa.

Tämän päätöksen seurauksena Lyseon peruskoulun oppilaat sijoitettiin Raumanmeren ja Uotilanrinteen peruskouluihin sekä Nanun ja Normaalikoulun yhtenäiskoulun tiloihin. Lyseon peruskoulun perinnekoulua ei siis tule Raumalla olemaan, ja ainoa koulu, joka jatkaa Lyseon 120- vuotisia perinteitä, on Rauman lukio. Lukion nimi muutettiin Rauman Lyseon lukioksi lukuvuodesta 2013-14 lähtien.

LYSEON PERINTEET

Lyseon pitkät perinteet ja koulukulttuuri on velvoittanut ja ohjannut Aittakarinkadulla sekä myös Nummenvaheella työskennelleitä yhteislyseossa opettaneita ja opiskelleita sukupolvia. Lyseon henki ei ole kadonnut. Muutoksia tosin on tapahtunut. Suurin muutos tapahtui v. 1976 peruskoulun myötä. Lukion osalta suuret muutokset liittyivät koulun muuttoon pois lyseorakennuksesta v. 2000 ja Rauman lukioiden yhdistämiseen v. 2007.

Lyseossa/yhteislyseossa on aina harrastettu paljon ja koululla on komeat perinteet kerhotoiminnassa. Toverikunta ja sen seuraajat teinikunta ja oppilaskunta ovat järjestäneet toimintaa jo 120 vuoden ajan. Koulun **Into-lehti** alkoi ilmestyä v. 1895. Kuoro ja urheiluseura ovat lähes yhtä vanhoja. Monet nykyisistäkin perinteistä juontuvat vuosikymmenten taakse, kuten esimerkiksi **itsenäisyyspäivän konsertti**, jossa ovat esiintyneet Veteraanikuoro Isku ja Lyseon kuorot. Päivä on päättynyt jumalanpalvelukseen ja juhluvuosina sankarihaudoilla käyntiin. Myös **Lucia-kiertue ja konsertti** kirkossa on vuosikymmeniä jatkunut perinne. **Puurojuhlia** järjestettiin vuosikymmenten ajan. Iltamienkin järjestäminen on vanha perinne. Ensimmäiset **iltamat** järjestettiin joulukuussa 1895. 1960-luvun suosittu **teinihipat** muuttuivat discoiksi, konserteiksi ja bändikeikoiksi.

Uusia perinteitäkin luotiin.

Erikoisluokkien projektit esim. näyttelyt, näytelmät ja musiikkiesitykset ovat piristäneet oppilaiden koulutyötä vuosien ajan.

9. luokkalaisten **juhlalounasperinne** koko Suomessa alkoi Rauman Lyseon peruskoulusta. Ensimmäinen juhlalounas pidettiin v. 1989. Perinteen

alkuunpanijoina olivat Rauman ruokahuoltopäällikkö Raija Heikkilä, Annikki Jäntti kouluhallituksesta ja Lyseon rehtori Auvikki Erva.

Tavoitteena oli harjoitella ruokailutapoja oikeassa juhla-ateriatilanteessa. Alusta alkaen on jokaiselle luokalle valittu isäntä ja emäntä, jotka ovat saaneet opastusta tärkeään tehtävään. Juhlalounasvalmisteluihin ovat osallistuneet eri oppiaineet yhteistyössä. Muistoksi juhlalounaasta oppilaat ovat saaneet itselleen etikettioppaan.

Juhlalounas on yhdeksäsluokkalaisten arvostama juhlahetki, jossa samalla saadaan arvokasta kokemusta juhlahetkien tavoista myöhempää elämää varten. Kotitalouden opettajat Teija-Leena Heikku ja Terhi Kaupinsalo ovat tehneet juhlalounaista ikimuistoisia tapahtumia.

Viime vuosina juhlalounaspäivänä on pidetty myös 9. luokkalaisten **tanssiaiset**. Lyseon perinteisissä tanssiaisissa 9.-luokkalaisten ovat esittäneet pari- ja seuratanseja 7.- ja 8.-luokkalaisille sekä opettajille. Oppilaat ovat harjoitelleet tansseja liikuntatunneilla. Liikunnanopettajien johdolla on opeteltu esimerkiksi valssin, foxtrotin, humpan, cha chan, tangon ja samban askelia. Myös erilaiset parinvaihtotanssit sekä piirimuodostelmassa tanssittavat salonkitanssit, kuten Kehruuvalssi, Lambeth walk, Cicapo, Wienervalssi ja Do-Sa-Do ovat kuuluneet tanssiaisten ohjelmistoon eri vuosina. Hauskana liikuntaperinteenä voi myös mainita yläasteen yhdeksännen luokan **poikien** ennen kevätjuhlia esittämä ”klassinen” **tanssiesitys**.

Oppilaskunta ja oppilaskunnan hallitus on järjestänyt koulussa monenlaista toimintaa. Tärkein on ollut taksvärkin järjestäminen. Se on järjestetty yleensä kerran vuodessa mutta kahtena viimeisenä vuotena taksvärkki on järjestetty kaksi kertaa lukuvuodessa uuden lyseon rakentamiseksi Angolaan Afrikkaan. Lisäksi oppilaskunta on perinteisesti palkinnut jokaisen luokan ystävällisimmän oppilaan. Oppilaskunta on kerännyt varoja pitämällä yllä kioskia kerran viikossa. Varoilla on tuettu esim. oppilaiden elokuvavierailuja Blue Sea Film Festivaleilla.

Tukioppilastoiminta alkoi peruskoulun myötä. Lyseossa kaksi opettajaa kerrallaan on vetänyt tukioppilastoimintaa. Tukioppilaiden järjestämiä tapahtumia ovat mm. luokkakummien vetämät tilaisuudet, syksyn ensimmäinen koulupäivä 7. luokkalaisille, mokukaste, nälkäpäiväkeräys, teemapäivät ja tulevien seitsemäsluokkalaisten tutustumispäivät.

Lyseo on osallistunut aktiivisesti ns. **TOP-projektiin**. Koulun päihdetyöryhmä, johon kuuluivat liikunnan ja terveystiedon opettajat sekä terveydenhoitaja laativat lukuvuonna 2001–2002 toimintasuunnitelman päihteiden käytön ehkäisemiseksi. Tupakatta olen paras - projekti käynnistettiin Lyseossa syksyllä 2002. Tavoitteena oli tukea oppilaita tupakoimattomuudessa.

Top-projektissa vuosi jaetaan kolmeen osaan. Jokaisen jakson alussa oppilaat sitoutuvat olemaan tupakoimatta. Palkitsemistilaisuuksissa ovat esiintyneet monet kuuluisat urheilijat ja muusikot mm. Leo-Pekka Tähti, Tero Haapasalmi ja

Petri Vehanen sekä Laura Alajääski ja Esko Grundström. Projektissa ovat olleet mukana lähes kaikki koulun oppilaat. Projektilla on ollut merkittävä ennaltaehkäisevä vaikutus tupakointiin.

KiVa on kiusaamista vastustava projekti. Se on kehitetty Turun yliopistossa. Lyseo liittyi KiVa-koulu ohjelmaan keväällä 2010. Toiminta alkoi seuraavana syksynä Mea Nordbergin johdolla. Lyseosta neljä opettajaa muodostaa KiVa-tiimin, joka puuttuu esiintuleviin tapauksiin ja hoitaa ne valmiin ohjelman mukaisesti.

Lyseon perinteisiin on kuulunut vuosittain järjestettävä koko **koulun liikuntapäivä**. Oppilaat ovat sääolosuhteiden salliessa harrastaneet liikuntapäivinä erilaisia jääpelejä, luistelleet meren jäällä, tehneet laskettelumatkan tai laskeneet pulkkamäkeä. Mikäli sääolosuhteet ovat olleet epäsuotuisat, oppilailla on ollut mahdollisuus valita kymmenistä eri sisäliikuntalajeista itselleen mieluisimmat. Oppilaat ovat kokeilleet esimerkiksi jousiammuntaa, nykytanssia, tennistä ja spinningiä.

Lyseon oppilaat ovat osallistuneet vuosittain **Koululiikuntaliiton** järjestämiin eri lajien kilpailuihin **ja turnauksiin**. Lyseon tytöt ja pojat ovat osallistuneet muun muassa jääkiekko-, pesäpallo-, jalkapallo- ja salibandyturnauksiin. Yksilölajien edustajia on ollut mukana myös suunnistus-, hiihto-, uinti- ja yleisurheilukilpailuissa. RYLLin tytöt voittivat lukiokisoissa pesäpallomestaruuden v. 2000 ja pojat jalkapallossa pronssimitalin v. 2001. Yläasteen pojat puolestaan voittivat pronssimitalin jääkiekossa v. 2011.

Yläasteiden välinen **väittelykisa** järjestettiin ensimmäisen kerran v. 1991. Lyseo on ollut mukana kisassa seuraavasta vuodesta lähtien. Kisassa väitellään kolmihenkinen joukkuein ajankohtaisista aiheista siten, että jokainen joutuu vuorollaan esittämään perustellun vastaväitteen edellisen puhujan kommenttiin sekä perustellun oman mielipiteensä asiasta. Useimmin voiton on saanut Lyseon yläasteen joukkue jännittävässä ja monesti hyvin tasaväkisessä kisassa.

Lyseo ja museo ovat tehneet hedelmällistä yhteistyötä vuosikymmenten ajan: oppilaat ovat vierailleet museoissa ja museo on auttanut koulua eri tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa. Esimerkkeinä mainittakoon muutamia suurimpia projekteja. 1990-luvun puolivälistä lähtien Lyseo oli mukana Euroopan Neuvoston ja museoiden **Koulu adoptoi monumentin-projektissa**, missä perehdyttiin Vanhan Rauman kohteisiin syvällisemmin eri oppiaineissa. Lyseon opettajat ovat olleet mukana opetushallituksen järjestämässä maailmanperintökoulutuksessa. Koulutukseen liittyen peruskoulun kahdeksannen luokan oppilaat suunnittelivat ja toteuttivat näytelmien avulla historiallisen **aartenetsintäkierroksen Vanhassa Raumassa vuonna 2000**. Kierroksille osallistui ala-asteiden oppilaita eri kouluista sekä

maailmanperintöseminaarin osallistujia eri puolilta Suomea. Tämäkin projekti toteutettiin yhteistyössä museon kanssa. Vanha Rauma - projektia jatkettiin seuraavana vuonna, ja oppilaat tekivät **useasta Vanhan Rauman talosta esittelyt** ja omistajien haastattelut **internetiin**.

Rauman 560-vuotisjuhliin Lyseon peruskoulu osallistui tekemällä opaslehtisiä kävelykierroksia varten Rauman eri kohteisiin. Opaslehtisiä on edelleen saatavilla museon toimipisteissä. Lehtiset ovat nimeltään **Rauman Helmet** ja niitä on useita erilaisia. Opaslehtien tekoon osallistuivat kaikki Lyseon peruskoulun oppilaat. Projekti toteutettiin yhteistyössä museon tutkijan Marja Niemen, tietotekniikan opettaja Maisa Vireen ja historian ja yhteiskuntaopin lehtorin Maritta Järvisen kanssa. Vuonna 2006 sekä lukion kuvataideryhmä että peruskoulun historian ryhmä toteuttivat museoon **arkeologia-näyttelyn** nimeltään "Maan alla". Rauman 570-vuotisjuhliin puolestaan yhdeksännen luokan kuvataideluokka osallistui suunnittelemalla Vanha Rauma-kierroksen ja opastamalla koulun muita oppilaita eri kohteissa.

Malli-YK-kokouksiin Lyseon oppilaat osallistuivat ensimmäisen kerran v. 2007. Malli-YK-kokouksissa simuloidaan YK:n yleiskokouksen ja YK:n eri komiteoiden työtä. Kokouksissa käsitellään ajankohtaisia aiheita esim. ilmastonmuutosta, Lähi-idän kriisiä jne. Yläasteen opilaiden kokemusten innoittamina Rauman lukio on järjestänyt jo kaksi kertaa alueellisen Malli-YK-kokouksen. Lukion oppilaat ovat osallistuneet myös kansainvälisiin Malli-YK- kokouksiin. Lyseon ja Yhteislyseon lukio on ollut mukana monessa kansainvälisessä projektissa. Merkittävin on varmasti ollut 2000-luvulla alkanut **Comenius-projekti**. Siinä eri maiden nuoret vierailevat toistensa luona ja tutustuvat syvällisemmin mukana olevien maiden kulttuuriin. Lukio on tehnyt yhteistyötä mm. italialaisten, kreikkalaisten, romanialaisten, ranskalaisten, puolalaisten ja slovakialaisten koulujen kanssa. Lukion ensimmäinen EU-projekti oli Euroopan Neuvoston alaiseen Pegasos-rahastoon kuuluva ohjelma Koulu **adoptoi monumentin**. Tämä kolmivuotinen projekti päättyi v. 1999. Projektin puitteissa tutustuttiin rakennettuun ympäristöön Italiassa, Ranskassa ja Espanjassa. Näiden projektien vastuuhenkilönä on ollut kuvaamataidon lehtori Mari Aspola. Lukio on ollut mukana myös **Sata-Global** - hankkeessa. Se oli laajapohjainen yhteistyöverkosto, jonka tarkoituksena oli edistää kansainvälistymistä. Myös opetushallituksen lumipalloprojekti 2000-luvun alussa liittyi lukiossa kansainväliseen kanssakäymiseen. Sen puitteissa tehtiin **yhteistyötä namibialaisen lukion kanssa**. Tavoitteena oli tukea tieto- ja viestintäteknikan käyttöönottoa ja samalla tutustua namibialaisten oppilaiden elämään. Hanketta veti matemaattisten aineiden lehtori Virpi Erämaja. **Purjehduspäivä, mokukastajaiset, potkiaiset, penkkarit ja vanhojen tanssit** ovat lukion vanhoja perinteitä. Vuosikymmeniä vanha perinne on Aulis Tuunan

äidinkielen ja kirjallisuuden kursseihin kuuluva **happening**-tapahtumien järjestäminen, joissa yhdistyy sekä opiskelu että virkistys. Lukiossa on myös järjestetty monia koulukohtaisia syventäviä ja soveltavia kursseja eri aineissa, esimerkiksi Itämerikurssi biologiassa, suullisen kielitaidon kurssit eri kielissä ja lukuisat erikoiskurssit musiikissa ja kuvataiteessa.

Lyseossa/yhteislyseossa on aina järjestetty musiikillisesti ja muutenkin ohjelmiston puolesta **korkeatasoisia juhlia**. Musiikkiluokkien kuorot ja lukion kuoro ovat esiintyneet lähes kaikissa koulun tilaisuuksissa. Bändit ovat puolestaan esiintyneet mm. **vappukonsertissa**.

Koulun perinteisiin ovat kuuluneet myös **opintomatkat, leirikoulut, tutustumiset näyttelyihin ja vierailut yrityksissä, teattereissa, konserteissa ja opperassa**. Lyseossa/yhteislyseossa tavoitteena on ollut se, ettei koulu olisi vain tiedon pönttäämistä koulurakennuksessa. Ovet on pyritty avaamaan ympäröivään yhteiskuntaan ja maailmaan. Oppilaat ovat saaneet kokemuksia ja elämyksiä, jotka eivät kenties koskaan unohdu. Näiden kokemusten kautta rohkeus, suvaitsevaisuus, muiden huomioonottaminen, hyvät käytöstavat, luovuus ja innovatiivisuus ovat muotoutuneet lyseolaisten henkiseksi pääomaksi tietojen ja taitojen lisäksi.

Lyseon henki ja lyseolaisuus on siirtynyt tuhansiin sen käyneisiin oppilaisiin. Se on tietynlaista yhteishenkeä ja yhteen hiileen puhaltamista, mutta myös rohkeutta tarttua uusiin haasteisiin ja tiedonjanoa.

Me Lyseon/yhteislyseon opettajat olemme ylpeitä oppilaistamme ja uskomme, että oppilaatkin ovat ylpeitä omasta koulustaan ja sieltä saamistaan tiedoista ja taidoista.

MERKITTÄVIÄ LYSEOLAISIA

Lyseon kunniakkaita perinteitä ovat jatkaneet monet yhteiskunnalliset vaikuttajat ja tiedemiehet, mm. Edwin Linkomies, joka oli Helsingin yliopiston rehtori ja kansleri sekä jatkosodan aikainen pääministeri, historian professori Jalmari Jaakkola, Helsingin kaupungin ylipormestari Raimo Ilaskivi, oikeustieteen apulaisprofessori ja kansanedustaja Juha Vikatmaa, lääketieteen professorit Risto Elo ja Salme Vannas, psykologian professori Pekka Niemi, teologit Voitto Viro ja Kalle Harjunpää, sisäministeri Arvo Linturi, taloustieteen professori Elli Saurio, historiantutkija Hannu Rautkallio, historioitsijat, fil.tri. Keijo Alho ja Rauman kaupunginlääkäri A.R. Alho.

Lyseolaiset ovat kunnostautuneet myös kulttuurin saralla. Kirjallisuuden alalla kirkkaimmat tähdet ovat ilman muuta Unto ja Tauno Koskela sekä nykykirjailijoista Tapio Koivukari. Musiikin merkkihenkilöihin kuuluvat mm. pianisti ja professori Ralf Gothóni, kapellimestari Hannu Lintu, professori Markus Maskuniitty, säveltäjä Heikki Valpola, trumpetisti Touko Lundell, oopperalaulaja Jari Mäkinen, Musiikkitalon johtaja Katja Leppäkoski, musiikin

monitaitajat Anna, Eero ja Esko Grundström ja kevyemmän musiikin edustajina Tero Töykkälä ja Jussi Eriksson. Suomi-Filmi Oy:n toimitusjohtaja, elokuvaohjaaja Risto Orko on myös entinen lyseolainen kuten teatterimies ja kirjallisuudentutkija Timo Tiusanen sekä näyttelijät Mari Vainio ja Olka Horila. Kuvataiteen alalla ovat kunnostautuneet mm. Kosti Koskinen, Alpo Sarava, Lasse Kempas ja Teuvo Salminen sekä Tampereen taidemuseon johtaja Taina Myllyharju.

Urheilijoina ovat tunnetuksi tulleet mm. jääkiekkoilijat Juhani Jylhä, Tuomas Grönman, Jari Torkki, Pasi Tuohimaa, Vesa Salo ja Rauman Lukon johtajana toiminut Jari Laiho. Urheilijana ja urheilutoimittajana ansioitunut Pekka Wallenius sekä toimittajana työskennellyt Laura Ruohola ovat myös entisiä lyseon oppilaita. Ampuja Veli-Matti Torikka, pesäpalloilija Tytti Lamppu, aerobicitaitaja Tero Haapasalmi ja monet muut urheilijat ovat myös menestyneet loistavasti urallaan.

Monet muutkin lyseolaiset ovat tehneet merkittävän uran teollisuuden, kaupan, pankkimaailman tai oikeuslaitoksen palveluksessa. Entiset lyseolaiset ovat julkaisseet useita kymmeniä väitöskirjoja, satoja tietokirjoja ja kaunokirjallisia teoksia. Yhtä merkittävää kuin suuret saavutukset, on kuitenkin se, että tuhannet lyseon ja yhteislyseon käyneet oppilaat ovat saaneet koulustaan eväitä selviytyä elämän myrskyistä: luovuudella, työtä tehden, sinnikkäästi ja toisiaan auttaen.

MIELEENPAINUVIA OPETTAJIA

Lyseossa/yhteislyseossa on ollut monia mieleenpainuvia opettajia ja rehtoreita. Näistä "legendoista jo eläessään" on Jari Lybeck kertonut mielenkiintoisesti Lyseo 100 vuotta- historiateoksessa. Tässä esityksessä on vain lyhyt katsaus muutamista "kuuluisimmista" opettajista. Toivomme, että näyttelyvieraat kirjoittaisivat näyttelyn muistokirjaan omia muistelmiaan koulusta ja sen opettajista.

Eräs koulun vaikuttavimmista rehtoreista on varmasti ollut Into Vaahtoranta. Hän oli rehtorina ensimmäisen kerran v. 1926–29 ja myöhemmin 1942–63. Into eli Ito oli tullut yhteislyseoon luonnontieteiden ja maantiedon opettajaksi jo v. 1923. Rehtorin uran jälkeen hän toimi vielä kaksi vuotta lyseossa tuntiopettajana. Into Vaahtoranta ei harrastanut opetuskeskusteluja vaan tunti eteni niin, että opettaja kysyi ja oppilaat vastasivat. Ito oli koulussa pelätty hahmo, koska hän saattoi menettää hermonsä äkillisesti. Silloin hän saattoi iskeä karttakepin pulpettiin säpäleiksi. Jos oppilas ei noudattanut käskyä, niin saattoipa Ito antaa oppilaalle muutaman "flätkäyksenkin".

Lyseossa puhuttiin Vaahtorantojen dynastiasta, sillä 1950–60-lukujen taitteessa koulussa työskenteli viisi Vaahtorantaa: Into, hänen vaimonsa Eeva uskonnon ja ruotsin opettajana, Eho (Inton poika) maantiedon ja biologian opettajana, Leena

(tytär) maantiedon ja biologian opettajana ja miniä Kaarina historian opettajana. Eljas Levón eli Leva oli rehtorina v. 1963–67. Hän oli tullut yhteislyseoon voimistelun ja urheilun opettajaksi v. 1928. Hän pyrki kehittämään opettajien ja oppilaiden välisiä suhteita. Hän oli kokenut Suomen historian kovimmat hetket: hän osallistui vapaussotaan, talvisotaan ja jatkosotaan. Hänen panoksensa oli todella merkittävä uuden lyseotalon saamiseksi kaupunkiin v. 1969.

Martta Säikkä eli Matu tuli yhteislyseoon v. 1922 ja jäi eläkkeelle v. 1966. Matu toimi englannin ja saksan opettajana. Hän oli yksi koulun värikkäimmistä opettajahahmoista. Temperamenttinen Matu käytti opetuksessa raumankieltä. Kokeissa hänen arvosteluasteikkonsa ulottui -10 asti. Oppilaat saivat olla kiitollisia, jos pääsivät edes plussan puolelle.

Johannes Honkavaara toimi filosofian ja uskonnon opettajana lyseossa vuosina 1927–1963. Honkavaaran lempinimi oli Pokke. Pokke ”knuffautti” nyrkeillään silloin tällöin kurittomia oppilaita.

Koulussa oli muitakin persoonallisuuksia, esimerkiksi 30 vuotta koulussa äidinkieltä opettanut Arvo Lopmeri eli Kääkä. Hän jäi eläkkeelle v. 1959. Hän puhui tunneilla Uudenkaupungin murretta mutta vaati oppilaita puhumaan kirjakielellä.

Latinan ja suomenkielen lehtori Olli Laine opetti lyseossa yli 40 vuotta vuodesta 1923 lähtien. Hän oli oppilaiden mukaan suuri humanisti ja humoristi. Hänen tunneillaan myös sattui kaikenlaista. Hän tuli kuuluisaksi ”taluttamisesta” eli kurittomat oppilaat talutettiin niskasta roikottaen käytävään.

Rehtori Ilmo Vuorinen eli Immu tuli lyseoon voimistelun ja urheilun opettajaksi v. 1957. Lyseon/yhteislyseon rehtorina hän toimi v. 1967–76. Sen jälkeen hän jatkoi lehtorina vuoteen 1988 asti. Vuorinen oli itsekin urheilumiehiä ja uhrasi melkoisesti aikaansa RLU:n nuorten valmentamiseen. Hän toimi myös Rauman Lukon liigaseuran puheenjohtajana. Lyseon historian kirjoittanut Jari Lybeck sanoo Immussa olleen luontaista auktoriteettia. Oppilaat ymmärsivät, kuka oli lyseon johtaja.

Leena Vaahtoranta toimi koulussa biologian ja maantiedon lehtorina v. 1958–89. Hän oli koulun vararehtori vuosina 1976–88. Leena oli vaativa opettaja isänsä lailla. Hän oli kuitenkin myös erinomainen opettaja, joka piti tärkeänä tiedon soveltamista ja yritti kannustaa oppilaita luontoharrastuksiin.

Oppilaiden mieliin on myös jäänyt lähes kolmenkymmenen vuoden uran Lyseossa tehnyt elegantti englanninopettaja Raija Koskman (ent. Timari). Hän jäi eläkkeelle vuonna 1990. Hän oli vaativa ja oikeudenmukainen opettaja ja hänessä oli luontaista auktoriteettiä. Hän hallitsi erinomaisesti oman oppiaineensa. Rauman lyseossa opittiinkin ymmärtämään kansainvälisyyden merkitys hänen opetuksensa kautta.

Suuria persoonallisuuksia olivat v. 1966 lyseossa uransa aloittanut ja v. 1989 eläkkeelle jäänyt suomenkielen lehtori Kaija Schwartz sekä vuonna 1976 taloon tullut kuvataiteen opetuksessa urauurtavaa työtä tehnyt, lahjakas ja innostava

kuvataiteen lehtori Mari Aspola. Mari Aspola teki kolmikymmenvuotisen uran koulun kuvataiteen opettajana. Suuri persoonallisuus, humoristi ja ”renessanssinero” oli oppilaiden mukaan yli 20 vuoden ajan uskontoa, filosofiaa ja psykologiaa opettanut Hannu Keto. Hän tuli Lyseoon v. 1980.

Monet historian opettajat ovat jääneet oppilaiden mieliin. Erkki Kaitila oli lyseolainen sydänjuuriaan myöten. Monet lyseon historiaa käsittelevät kirjoitukset olivat hänen tekemiään. Erkki Kaitila oli lyseon historian ja yhteiskuntaopin lehtorina sekä latinan opettajana vuosina 1946–66. Kaarina Vaahtoranta toimi historian ja kansantalouden lehtorina vuosina 1959–1975. Oppilaiden mukaan Kaarinan opetuksesta ymmärsi, mitä historia todella on. Pirkko Metsäkallaksen taidokkaat taulutyöt ovat jääneet monen mieleen. Pirkko Metsäkallas jäi eläkkeelle v. 1997 tehtyään yli 30 vuoden työrupeaman Lyseossa. Hänen laatimaansa historian ja yhteiskuntaopin oppikirjasarjaa käytettiin mm. Lyseossa 1990-luvulta 2000-luvulle asti. Lukiossa mieleenpainuvasti historiaa opetti 1970-luvun puolivälistä lähtien Erkki Kotilainen. Erkki Kotilainen jäi eläkkeelle v. 1991.

Matemaattisten aineiden lehtorista Tero Aspolasta tuli lukion rehtori v. 1976. Hän on koulun pitkäikäisin rehtori. Hän jäi rehtorin virasta eläkkeelle v. 2007. Tero Aspola on jättänyt lämpimällä ohjaustyylillään jäljen satojen lyseolaisten ja yhteislyseolaisten sydämiin.

Yläasteen rehtoriksi valittiin matemaattisten aineiden lehtori Auvikki Erva vuonna 1976. Hän oli tullut Lyseoon v. 1961 ja jäi eläkkeelle v. 1990. Erva on jäänyt opettajien ja oppilaiden mieliin tarmokkaana ja oikeudenmukaisena rehtorina. Hän pyrki koko ajan kehittämään koulua parempaan suuntaan. Hänen johdolla koulussa aloitettiin mm. erikoisluokkatoiminta, ensin musiikissa ja sitten kuvataiteissa.

Auvikki Erva oli suuri humanisti. Ervan sanoin: ”Peruskoulu ei ole pelkästään tiedon jakaja. Sen tehtävä on luoda oppilaille laaja kulttuuripohja, hyvät käytöstavat sekä totuttaa heidät sosiaaliseen kanssakäymiseen. Tällöin nuoret ovat valmiit astumaan aikuisten maailmaan ja kantamaan vastuun itsestään ja yhteisistä asioista.”

Lyseon yläasteen rehtoriksi Ervan jälkeen tullut englannin ja ruotsin lehtori Raija Ahlbom jatkoi edeltäjänsä viitoittamalla tiellä. Raija Ahlbom toimi Lyseon rehtorina vuosina 1990–2011. Hän oli tullut Lyseoon opettajaksi v. 1980. Raija Ahlbomin aikana Lyseossa alkoi matematiikka-, englanti- ja yrittäjäyyspainotteinen opetus. Lyseossa saavutettiin myös loistavia oppimistuloksia hänen aikanaan.

Suurten persoonallisuuksien aika alkoi olla ohi 2000-luvulle tultaessa. Yksi viimeisistä on ehdottomasti räväkkä matemaattisten aineiden lehtori Aila Nera (ent. Nieminen). Aila tuli lyseoon v. 1972 ja jatkaa edelleen uraansa Lyseon lopettamisenkin jälkeen. Oppilaat epäilevätkin, ettei Aila jää koskaan eläkkeelle, vaan hänet viedään koulusta suoraan vanhustentaloon. Ailan mielestä

poikaluokkien opettaminen oli paras tapa oppia nopeasti kurinpidon alkeet. Alkuaikoina pojat kokeilivat kaikkea: joskus oli kondomi päiväkirjan välissä, joskus se oli laitettu karttakepin nokkaan. Aila joutui toteamaankin pojille, että aivan väärin paikkoihin he yrittävät kondomia laittaa. Kujeet vähenivät. Aila on ollut koulussa monessa mukana: ohjannut iltamia ja juhlia, vetänyt näytelmäkerhoja, ollut matematiikan yhdysopettajana ala- ja yläasteen välillä, kehittänyt matematiikan opetusta koulussa ja ohjannut OKL:n matematiikan harjoittelijoita Lyseossa. Ailan pitkän uran salaisuus on se, että hän rakastaa opettamista ja pitää oppilaistaan.

Monet muutkin opettajat olisivat ansainneet tulla mainituiksi. Niin monet opettajat ovat omaa aikaansa uhraten tehneet työtä oppilaiden hyväksi tai kehittäneet merkittävästi omaa oppiainettaan. Lyseossa ja yhteislyseossa on ollut aina taitavia ja suuria opettajapersoonia. Tässä on vain pieni katsaus mieleenjääneistä opettajista. Toisaalta koulu, oppilaat ja ympäröivä yhteiskunta ovat muuttuneet ja opettajat sen mukana. Nykyaikana arvostetaan vakaata ja tasaista opettajapersoonaa.

RAUMAN LYSEON SENIORIT ry

Lyseon seniorien perustava kokous pidettiin v. 1967.

Perustajia olivat: laamanni T. A. Aalto-Setälä, lehtori Erkki Kaitila, varanotaari Bertta Lankinen, rehtori Eljas Levón, koulunjohtaja Annikki Nordlund, johtaja Iiro Penttilä, lehtori Leena Vaahtoranta ja rehtori Ilmo Vuorinen.

Yhdistyksen tarkoituksena on toimia yhteislyseon ja lyseon entisten oppilaiden ja opettajien välisenä yhdyssiteenä. Yhdistys myös järjestää yhteisiä kokoontumis- ja juhlatilaisuuksia tai avustaa lyseota sellaisten järjestämisessä. Merkittävin ponnistus on lyseon suurten juhlien järjestäminen.

Rauman Lyseon Seniorit – yhdistykseen kuuluu n. 900 jäsentä. Näistä noin neljännes on vuosijäseniä ja loput ainaisjäseniä. Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä jokainen yhteislyseon/ lyseon entinen oppilas tai opettaja.

Koulu sai oman lipun seniorien toimesta v. 1970. Lisäksi seniorit teettivät uuden marmoritaulun jatkosodassa kuolleiden lyseolaisten muistoksi. Vanhasta taulusta puuttui 16 sankarivainajan nimet, jotka nyt lisättiin tauluun. Taulut sijoitettiin koulun pääsisäänkäynnin yhteyteen Aittakarinkadun koulurakennukseen. Seniorit teettivät myös valokuvat koulun entisistä rehtoreista.

Into Vaahtoranta lahjoitti 75-vuotispäivänsä kunniaksi senioreille 10 000 mk konserttiflyygelin ostoa varten v. 1971. Kaupunki lahjoitti tarkoitusta varten 3000 mk ja loput otettiin lainana. Näin kouluun saatiin ensiluokkainen flyygeli, ja koulussa voitiinkin järjestää monia korkeatasoisia konsertteja tämän jälkeen. Seniorit jakaa edelleen stipendejä menestyneille oppilaille. Merkittävä summa

stipendirahastoon saatiin, kun kaupunki osti seniorien omistaman flyygelin muutaman vuoden kuluttua.

Seniorit kustansivat myös Rauman Lyseo 100 vuotta-historiateoksen julkaisemisen v. 1993.

Lyseon seniorien hallussa on seuraavat stipendirahastot:

Into Vaahtorannan rahasto, kohdeaineet: musiikki, latina, biologia ja maantieto

Väinö Nuotion rahasto, kohdeaineet: matematiikka, fysiikka, kemia Tapani

Honkavaaran rahasto, kohdeaineet: humanistiset aineet Pekka Pohjamon

rahasto, kohdeaine: kuvaamataito Rauman Lyseon satavuotisrahasto, kohdeaine:

vapaa Kaarina Vaahtorannan rahasto, kohdeaine: Suomen historian opiskelijalle

Martta Säikän rahasto, kohdeaine: kielet

LYSEON JA YHTEISLYSEON JOHTAJAT JA REHTORIT

Volter Rihtniemi (Högman)	1893–1898
Juho S. Suomalainen	1898–1910
August A. Alho	1910–1913
Aatto K. Ahlfors	1913–1915
Alfred Halonen	1915–1922
Alpo Silander	1922
Viljo Tarmo	1922–1926
Into Vaahtoranta	1926–1929
Väinö Nuotio	1929–1942
Into Vaahtoranta	1942–1963
Eljas Levón	1963–1967
Ilmo Vuorinen	1967–1976
Tero Aspola	1976–2007
Auvikki Erva	1976–1990
Raija Ahlbom	1990–2011
Juha Nupponen vt.	2011–2013

JOHTAJATTARET

Lydia Rancken	1893–1904
Aini Limón	1904–1913
Siviä Harjama	1913–1928

LYSEO AFRIKKAAN

Lyseon perustaminen kaupunkiin v. 1893 ei ollut itsestäänselvyys. Asiasta

käytiin pitkät väittelyt ja asiaa pohdittiin vuosien ajan. Niinpä Lyseon lakkauttaminen kaupungista tuntui erittäin pahalta sekä oppilaista, opettajista että muusta henkilökunnasta.

Päätimme koulussa, että Rauman Lyseo ei tule todellakaan katoamaan maailmankartalta vaikka Raumalta se katoaisikin. Päätimme siirtää Lyseon Afrikkaan. Kirkon Ulkomaanavun avulla löysimme kohteen, jonne voisimme perustaa uuden "lyseon".

Angolassa Leuan kunnassa Samarian kylässä ei ollut koulua, joten Lyseon oppilaskunta ja opettajat päättivät kerätä varoja koulun rakentamiseksi sinne. Tällä hetkellä rakennustyöt ovat hyvässä vauhdissa ja olemme taksvärkkien ja muiden keräysten avulla saaneet kokoon n. 17 000 euroa.

Vaikka rakennus muuttuu, Lyseo ei katoa minnekään!

TIETOA KOULUJÄRJESTELMÄSTÄ

Vuonna 1893 perustettu lyseo oli oppikoulu.

Oppikoulu jakaantui kahteen osaan: a) keskikouluun, joka kesti viisi vuotta ja b) lukioon, joka kesti kolme vuotta.

Oppikouluihin pyrittiin. Osa oppilaista pääsi kouluun suoraan todistuksen perusteella, osa joutui käymään pääsykokeissa.

Oppikoulu alkoi 10-vuotiaana kansakoulun 4. luokan jälkeen. Oppilaat, jotka eivät menneet oppikouluun, menivät kansalaiskouluun kansakoulun 6. luokan jälkeen. Kansalaiskoulu kesti kolme vuotta. Sen jälkeen opiskelut jatkuivat ammattikoulussa.

Oppikoulu oli maksullinen, mutta koulusta saattoi saada vapaaoppilaspaikan.

Oppilaat opiskelivat kotiluokissa. Opetusmetodi oli "LL" eli liitu ja lässytys.

Opetusvälineitä oli vähän. Lyseossa poikkeusena oli luonnontieteellinen välineistö, joka oli aikansa huippuluokkaa 1920-luvulta 1970-luvulle asti.

Peruskoulun tulo v. 1976 Raumalle muutti koulunkäynnin. Koulu jakaantui ala-asteeseen, yläasteeseen ja lukioon. Yläasteelle mennään n. 13-vuotiaana peruskoulun 6. luokan jälkeen. Peruskoulu on kaikille ilmaista ja kaikille yhteistä. Koulussa opiskellaan aineluokissa. Luokalle jääminen on erittäin harvinaista erilaisten tukitoimien ansiosta. Lukio muuttui ilmaiseksi 1980-luvulla. Noin puolet ikäluokasta käy lukion.

Lyseon historian ja yhteiskuntaopin lehtori Maritta Järvinen

LÄHTEET:

KIRJALLISUUS:

Alho, A.R. Kaitila, Erkki, Koskela, Tauno, Vahe, Jouko, Vahe, Kauko, Tuominen, Maija-Liisa. Ne menneet kouluvuodet. Muistelua 75-vuotiaan Rauman

yhteislyseo-lyseon vaiheista, opettajista ja oppilaista. Rauma 1968.
Heino, Ulla. Rauma – idylliä ja tehokkuutta 1875–2000. Pori 2002.
Kankaanranta, O.W. Suuntaviivoja Rauman kaupunginvaltuuston toiminnasta 1876–1925. Rauma 1925.
Laine-Jyräkoski, Virpi. Suurten ikäluokkien monet kasvot – Tapaustutkimus sodanjälkeisestä sukupolvesta. Pro gradu-tutkimus. Turun yliopisto 2002.
Lybeck, Jari. Rauman Lyseo 100 vuotta 1893–1993. Rauma 1993.
Lähteenoja, Aina. Rauman kaupungin historia IV. Rauma 1809–1917. Länsi-Suomen kirjapaino 1939.
Tarmo. K.V. Rauman yhteislyseo kaupungin omistamana oppilaitoksena. Eräitä tietoja koulun vaiheista vv. 1893–1928. Rauma 1933.

PAINETUT LÄHTEET:

Into-lehdet: Juhlajulkaisut: Veikkola, Vesa: Into-lehden nousu ja tuho. Rauman Lyseo 90 vuotta. Rauma 1983. Into-lehti 100 vuotta-juhlalehti, Into 110 vuotta, Into-lehdet 1960-luvulla, Into v. 1982, Into-lehdet vuosina 1993–2007.
Hanna-Leena Nurmi ja Hanna-Leena Salminen. Muutosten vuosisata – Rauma 1900-luvulla. Rauman museo 2012.

Rauman yhteislyseon ja lyseon vuosikertomukset

HAASTATTELUT:

Pia Ala-Äijälä, Risto Arponen, Pekka Lankinen, Jarmo Lehtonen, Heikki Tuominen, Urpo Vuorenoja, Erkki Railio, Leena Selänne, Eho Vaahtoranta ja monet muut muistojaan kertoneet.

VALOKUVAT:

Museon ja lyseon kokoelmat, Tero Aspola, Anja ja Iiro Andersson, Jari Laine, Marja-Liisa Lehtonen, Pirkko Metsäkallas, Jyrki Niittyranta, Erkki Railio, Leena Selänne, Eho Vaahtoranta, Maisa Vire, Urpo Vuorenoja ja monet muut.

ESINEET:

Esineitä ovat lainanneet näyttelyyn: Lyseon ja museon omat kokoelmat, Pekka Lankinen, Jarmo Lehtonen, Leena Selänne, Aura Marjomäki, Pirkko Metsäkallas, Urpo Vuorenoja, Heikki Tuominen, Matti Pursiheimo, osuuskauppa Keulan pääkonttori, yläasteen ja lukion opettajat ja monet muut henkilöt.

Sydämelliset kiitokset kaikille tämän näyttelyn tekemiseen osallistuneille.

Tekijät: Lyseon kuvataideluokka 8B ja kuvataiteen lehtori Heidi Lehtonen, oppaat: Iida Alamäki, Sanna Arvinen, Liina Kyröläinen, Niclas Laakkonen, Nina Peltonen, Suvi Soukainen, Ida Sukanen, Camilla Wendelin sekä heidän puvustuksestaan vastannut käsityöryhmä ohjaajanaan Leena Töykkälä ja museon tekstiilikonservaattori Mari Saari, teknisen työn lehtori Olli Hyppölä: näyttelyn rakenteiden valmistusapu ja ohjaus, biologian ja maantieteen lehtori Virpi Kaikumäki: biologian näyttelyesineiden valinta, koulun atk-ryhmä ohjaajana Päivi Sunell, ahkerat ja luovat apulaiset: koulunkäyntiavustaja Riikka

Lehtonen ja kouluavustaja Meriissa Tuominen sekä yläasteen ja lukion opettajat ja muu henkilökunta. Lukion puolelta erikoiskiitos Tero Aspolalle, joka avusti lukio-osuuden kirjoittamisessa ja Virpi Erämajalle Lyseon perinnearkiston hoitamisesta. Kiitos myös Mari Aspolalle, Kirsi Kuusistolle ja Marja-Liisa Lehtoselle avusta kuvataide- ja musiikkiluokkaosuuden kirjoittamisessa. Erikoiskiitos museon väelle, jota ilman näyttelyn teko ei olisi onnistunut: Kirsi-Marja Siltavuori-Ilmerille, Marja Niemelle, Hanna-Leena Salmiselle, Mari Saarelle, Erja Salliselle, Kai Aaltoselle ja Tapio Rantalaiselle ja muille näyttelyn pystyttämiseen osallistuneille. Teknisestä toteutuksesta kiitos Tarmo Thorströmille. Lyseon edeltäjien osuuden ovat kirjoittaneet museon tutkija Marja Niemi ja museon johtaja Kirsi-Marja Siltavuori-Ilmer. Kiitos lyseon pojille vm 1958–63 esineistä, valokuvista ja henkisestä tuesta Kiitos Erkki Railiolle upeista kuvista ja avusta näyttelyn pystyttämisessä Yhteistyössä Rauman museo ja Rauman Lyseo

LAIVAHYLKY

Kuin kunnanhoidokki – vainaja

minut ankkuripaikalle tuotiin.

Ei tuhlatu siunaussanoja.

Yksi ainoa lause suotiin:

”Olit kelpo fregatti aikanaan,

mut mitäpä hyllylle tehtäis:

Se tuskinpa enää proomunakaan

kovin monta vuotta kestäis.”

Oli juhlallinenpa, hitto vie,

tuo loppusiunaus haudallani!

Kaks` vaihtoehtoa: proomun tie,

tai - lahota paikallani.

Unto Koskela

